

DE GAULLE KRITUS

JO PAMOKA NIXONUI: ALŽIRAS IR VIETNAMAS

Kai šios eilutės buvo rašomos, generolas de Gaulle iš dabarties ką tik buvo išengęs į istoriją. Ne fiziškai, bet dau-

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Prancūzijoje įsiviešpatavę chaosas, tačiau

Gen. de Gaulle praėjusį pirmadienį pasitraukęs iš Prancūzijos respublikos prezidento pareigų, ir šalia jo kandidatuoją prezidentus Pompidou.

giau dvasiniai. Teoretiškai, jis gal dar kartą galėtų grįžti valdžion, jei

LIETUVOJE

VILNIUJE PADARYTA SUDETINGA OPERACIJA

Balandžio 14 dieną Vilniaus klinikinėje ligoninėje buvo atlikta sudėtinga širdies operacija — pakeisti trys sutrikę širdies vožtuvai. Operacijos metu širdis buvo sustabdyta ir pavaduota dirbtiniu krauju apytakos varikliu 80 minučių. Operacijoje dalyvavo 25 specialistai, vadovaujami prof. Algimanto Marcinkevičiaus. Operacija buvo padaryta Vincui Kiudeliui, elektrosuviniojimo iš Gilio girio kaimo, Plungės rajono. Ligoninui 40 metų amžiaus.

MIRĖ VYRIAUSIAS LIETUVOS ČEKISTAS

Balandžio 18 d. "po ilgus sunkios ligos" mirė Vilniuje Aleksandras Gudaitis-Guzevičius, pastarųjų kelių metų laikotarpį garsintas kaip "Lietuvos TSR liaudies rašytojas", bet dar nelemė Lietuvoj pasižymėjęs, kaip pirmas vyriausias čekistas — enkavedistas 1940-41 ir 1944-45 metais.

A. JURGELIONIUI 75 METAI

Balandžio 14 d. 75 m. amžiaus susilaukę gydytojas Antanas Jurgelionis. A. Jurgelionis buvo vienas iš uoliių fizinio auklėjimo bei lavinimo skatintojų Lietuvoj. Jis buvo pirmas 1934 metais įsteigtų Kūno kultūros rūmų direktorius, taip pat tais laikais plačiai paplitusios Sporto Rūmų Talkos — "Sporutos" organizatorius.

Romas Rudys iš Klaipėdos balandžio pradžioj Juodosios jūros pakrantėje įvykusiose Sovietijos diviratininkų lenktynėse (28 km., apie 17 mylių) laimėjo pirmą vietą ir aukso medalį.

Komandinėse lenktynėse, kuriose dalyvavo 13 komandų, lietuviai irgi laimėjo pirmą vietą. Lietuviių komandoje važiuo R. Rudys, A. Berankis, V. Dragašius, A. Rutkauskas ir P. Knieža.

(ELTA)

praktiškai ta galimybė yra sunkiai patikėtina dėl tos paprastos priežasties, kad prancūzų dauguma, atrodo, yra nusistačius žengti vidurio keliu su mažesniu polinkiu į dešinę negu į kairę.

Ironiška, kad gen. de Gaulle neturėjo jokio reikalo referendumu dar kartą rizikuoti savokarjerą. Jo partija turėjo absoliučią daugumą seime ir tokiu būdu valdymas buvo užtikrintas. Antrieji parlamento rūmai — senatas, kuriame gaulistai neturėjo daugumos nėra reikšminga institucija. Nebent tuo atveju, kad prezidentui mirus ar pasitraukus, kaip dabar, senato pirmininkas eina prezidento pareigas iki naujų rinkimų, kurie turi būti praversti 30 dienų laikotarpyje. Bet de Gaulle, atrodo, buvusi padėtis buvo jo garbės ižeidimas. Laimėjus prezidento rinkimus tik per antrą balsavimą (per pirmą balsavimą jis negavo reikiamos absoliučios daugumos), jam labai knietėjo referendumu įrodyti, kad prancūzai dar su juo.

Už tat jis referendumą susijo su administracine reformom, kurios kiek pertvarkytų ir decentralizuotų provincijų administraciją bei pakeistų senato sudėtį. Referendumas parodė, kad de Gaulle tautoje turėjo tiek pat pasekėjų kiek per paskutinius prezidento rinkimus: daugumą jie gali laimėti tik atveju, jei rinkėjų pastato prieš radikalią klausimą: ar komunizmas. Bet kadangi ši kartą tokį klausimą jam nebuvo kaip pastatyti, jis ir negavo reikiamos daugumos. Jo epochai buvo padarytas galas, lygiai kaip anksčiau ar vėliau turėjopasibaigti ir kitų 2-jo pasaulinio karo didžiųjų viešpatavimas: Roosevelt, Churchillio ir Stalino.

Pirmas išpūdis yra toks, kad de Gaulle pasitraukimas neturės di-

delės įtakos greitai laikui, ypač jei nauju prezidentu būtų išrinktas Pompidou. Pasikeitimas turėtų ateiti palyginti lėtu tempu. Savaime aišku, kad naujas prezidentas, kas jis būtų, neturės tiek asmeniškio svorio, kiek de Gaulle. Ir tokiu būdu ilgainiui turėtų išaugti ministerio pirmininko vaidmuo. Bet, visados reikia pridurti, politikoje niekad negali būti tikras.

Paliekant Prancūzijos vidaus padėtį ateičiai, norėčiau sustoti prie de Gaulle įtakos, kad ir netiesioginės prezidentui Nixonui. Turiu galvoje paraleles tarp Alžiro ir Vietnamo karų. Kaip žinia, de Gaulle gavo progos grįžti valdžion svarbiausia dėl to, kad prancūzams buvo labai nusibodęs Alžiro karas. Faktinai jį kariai pasikvietė, kad jis tą karą laimėtų. Iš tikro tačiau išėjo, kad jis karą baigė kapituliacija, bet ne sukilėlių, o pačių prancūzų, ko nedrįstų padaryti nė viena kita vyriausybė. Ir dėl to joprestizžas ne tik nenusmuko, bet net pakilo. Kiekvienatveju po Alžiro karo likvidacijos jis liko valdžioje dar 8 metus. Iš to aiški pamoka Nixonui: pabaik Vietnamo karą, taip kaip de Gaulle pabaigė Alžiro. Juk ir Eisenhoweris nebaigė pergale Korėjos karo ir tas nepakenkė jo prestižui. Kodėl nepasekti dabar de Gaulle pavyzdžiu Alžire? Amerikoje esama nemažai įtakingų asmenų, kurie tokią išeitį atvirai siūlo.

Svarstydamas tokią galimybę National Review komentatorius James Burnham nurodo skirtumą tarp Prancūzijos ir JAV. Pirmoji, ir atidavusi savo anksčiau turėtas pozicijas, liko palyginti saugioje padėtyje dėl to, kad JAV yra tiesiogiai suinteresuotos os saugumu. Tarp jos ir galimo agresoriaus iš Rytų yra Vokietija su amerikiečių igulom joje. Amerika atsisakiusi savo politikos Tolimuosiuose Rytuose ir toliau turėtų pasitikėti tik savo jėga, o ne, pvz. Prancūzijos, kuri, kaip nežidėsi, vistiek yra antraeilė, jei ne trečiaeilė valstybė.

Kitaip sakant, jei Vietnamas įrodytų, kad JAV yra lengvai pažeidžiamos, nereikėtų ilgai laukti naujų ir didesnių vietnamų. Tos pačios nuomonės yra ir londoniškis "Economist", kuris neseniai samprotavo: "Būty tikras atsidavimas iliuzijai pagalvoti, kad JAV gali sutikti sukompromisne taika, kuri būtų lygi jų pasitraukimui, ir kartu išlaikyti savopatikimumą (credibility)

A.A. JONAS VASILIAUSKAS, buvęs Lietuvos Valst. Baletoto Teatro artistas.

BOSTONE MIRĖ BALETININKAS JONAS VASILIAUSKAS

Ištiktas trečio širdies priepuolio, balandžio 26-27 d. naktį Bostono miesto ligoninėj mirė buv. Lietuvos Valst. Baletoto Teatro artistas Jonas Vasiliauskas.

Lietuvių Enciklopedijos XXXIII tome St. S. paskelbė gana išsamią J. Vasiliausko biografiją. Norėdami velionį pagerbti (jis buvo dosnus Dirvos rėmėjas), čia skelbiame tas žinias ištiesai:

Jonas Vasiliauskas (g. 1905. VIII. 3 Biržuose) liet. baletoto artistas. Mokėsi suaugusių gimn. Kaune, 1924 Valst. teatro vaidybos studijoje, 1925-28 to paties teatro baletoto studijoje. 1919 įstojo Lietuvos kariuomenės savanoriu ir dalyvavo kovose su bolševikais Biržų, Pušaloto ir Joniškėse. 1923 dalyvavo Klaipėdos sukilime. V. buvo 1922-24 Šaulių s-gos, Tautininkų s-gos (menininkų apylinkės), Jaunosios Lietuvos s-gos, Savanorių-kūrėjų, Medžiotų d-jos veikloje. 1928 baigęs baletoto studiją, V. buvo priimtas į Valst. teatrą, kuriame, kaip baletoto artistas, dirbo iki 1944. Jo sukurti svarbesni baletiniai vaidmenys: Miegantioji gražuolė vienas iš keturių princų, Šecherezadė — Sashas, Kopelijoj — Kopelijus, Spragtuke ir kt. baletuose daugiausia reiškėsi charakterinėse rolėse. 1932-36 V. buvo baletoto trupės seniūnas, ypač daug prisidėjęs prie Lietuvos Valst. baletoto gastrolių organizavimo Monte Carle ir Londone. Būdamas seniūnu, turėjo nemažą įtakos baletoto trupės stiprinimui ir jos meninių pastangų ugdymui. 1933-40 V. buvo Baltijos meno agentūros vadovas Kaune. Bendradarbiaudamas toje agentūroje su baletoto artistu A. Butkum ir Zacharinu, surengė dainininkų F. Šalipino, Tito Schipos, Toti del Monte, T. Menotti, Darsenval, pianistų A. Rubinšteino, Hoffmanno, smuikininko Cimbalo, dirigentų Breisacho, Coatso, L. Blecho, Hoesslino, Dobroveno, Steinmano, Del Campo ir kt. gastrolės Valst. operos teatre. 1944 pasitraukė į Vokietiją. Tas sritis okupavus anglams, V. organizavo ir vadovavo mūsų operos ir baletoto artistų pasirodymus anglų kariuomenei ir liet. tremtiniams. 1947 dirbdamas su baletoto artistu A. Butkum ir B. Čionaičiu, V. pastatė baletą Kopeliją Augsburg, su kuriuo aplankė eilę stovyklų Vokietijoje. 1949. XII. 22 atvyko į JAV ir apsigyveno Bostone, Mass. Čia jis aktyviai dalyvavo ALT S-gos Bostono skyriaus veikloje. Be to, jis padėjo žmonai organizuoti baletoto studiją, su kurios mokiniiais Bostone pastatė Delibo Kopeliją, surengė eilę koncertų ir baletinių pasirodymų. Aktyviai dalyvavo Bostono lietuvių kultūriniam ir visuomeniniam gyvenime.

Su velioniu Jonu Vasiliausku Bostono lietuviai atsisveikino balandžio 28 d. vakare J. Lubino laidotuvių namuose. Gausaus draugų būrio palydėtas į kapines, buv. baletoto artistas J. Vasiliauskas palaidotas Bostone balandžio 29 d. rytą. Liko našlė T. Babuškinaitė-Vasiliauskiene ir dukra Svetlana su šeima. Dirvos vardu Joms reiškama nuoširdi ir gili užuojauta. Velioninui tegu būna lengva svingingos Amerikos žemė.

Azijoje. Ir ne tik Azijoje; nūdieniam sumažėjusiam pasaulyje patikimumas yra nedalinamas." Dėl viso to, Nixonas, nors ir labai raginamas, neturėtų pasekti de Gaulle Alžiro pavyzdžiu. Pralaimėjimas yra pralaimėjimas. Prancūzija ir de Gaulle galėjo jį pragyventi, JAV būtų daug sunkiau, jei iš viso ta rizika būtų pakeliama.

IEŠKO VANDENS IR SMĖLIO...

Klydo, kas iš pernykusių pranešimų buvo susidaręs išpūdis, jog Lietuvoj dabar jau gaunamas apčiuopiamas kiekis "savos naftos". Balandžio 6 dieną Komjaunimo Tiesos atstovas teiravosi Vilniuje pas V. Mikalauską, Geologijos valdybos viršininką, kaip ten yra su Gargždų grėžiniais, iš kurių praėjusių metų birželio pradžioj ėmusi trykšti nafta, anot laikraščiuose skelbtų pranešimų. Ar iš jų gaunama naftos?

-- Ne, -- atsakė viršininkas: -- Mes atlikome reikalingus tyrimus ir grėžinius uždarėme. Tai gi jie neeksploatuojami. Naftos gavyba -- jau ne geologų reikalas. Grėžinius perduosime naftos gavybos organizacijom, kai tokios bus įkurtos mūsų respublikoje. O mes toliau tęsiame naftos paieškas.

Toliau Geologijos valdybos viršininkas aiškino, jog jau įrodyta, kad Lietuvos vakarinės dalies gelmėse naftos yra. Tačiau, sako, kiek tos naftos yra, kur naftingiausi plotai, tai dar klausimai, į kuriuos atsakymo tuo tarpu nėra. Užtat ieškojimas esąs dar plečiamas. Iki ateinančių (1970) metų pabaigos esą planuojama išgręžti apie 45 kilometrų grėžinių, t.y., apie 20 grėžinių po daugiau kaip 2000 metrų. O toliau būsia gręžiama dar daugiau.

Sakyta, Geologijos valdybos viršininko paaiškinimas primena, tiesa, ir be to aiškų dalyką, būtent, kad toji Geologijos valdyba ir pora šimtų lietuvių geologų tuo naftos ieškojimu atlieka darbą, panašų į priežodinio mauro darbą ("Mauras savo darbą atliko, mauras gali eiti"). Būtent, šiems geologams liepta ieškoti. Kai ras, galės "eiti", nes, jei bus kas naudoti, tai naudos rusų naftos gavybos organizacijos, tai yra, imonės. Lietuvoj, suprantama, tokių imonių dar nėra, ir jos nesukaba atsikraustyti, kol geologai neištyrė, ar apsimokės kraustytis.

Turi geologai Lietuvoj ir ne tokio "mauriško" darbo. Tai hidrologiniai tyrimai.

-- Mūsų miestai, -- sako Geologijos valdybos viršininkas, -- pradedo jausti požeminio gėlo vandens trūkumą. Prieš kelerius metus ypač aštriai vandens problema iškilo Klaipėdai. Dabar ši problema išspręsta -- netoli nuo uostamiesčio, Minijos kanalo zonoje, aptikome nemažą požeminio vandens atsargą. Ieškome vandens ir kitiems miestams. Vandens atsargos

(Nukelta į 2 psl.)

VĖJAS IŠ VAKARŲ

LIETUVOS LAISVĖS SIEKIMAS IR IŠEIVIJA

Praėjusiam numeryje, aptardami Čekoslovakijos įvykius iš 'lietuviško taško', mes turėjome prieiti prie optimistinės išvados, kad tie įvykiai, nepaisant jų tragiško nepasisekimo, anksčiau ar vėliau žada didesnę ar mažesnę laisvę Lietuvai. Kartu ir ispėti, kad bet koks noras šioje normalioje eigoje 'bendrauti', būtų tik 'meškos patarnavimas'. Tai, žinoma, nereikia, kad bet koks išieivijos politinis veikimas yra nereikalingas ar žalingas. Jis gali turėti reikšmės ir ne tik patenkinti mūsų sąžinės reikalavimus. Jo tikslas, tačiau, turi būti to paties -- laisvės Lietuvai -- siekimas tik kitomis priemonėmis. Juk jei JAV-bės iki šiol dar nepripažino Lietuvos okupacijos, kodėl mes patys turime jas pralenkti?

Tiesa, niekas negali tikėtis, kad JAV imtųsi ir ryžtųsi Lietuvą išvaduoti. JAV politika yra ir turi būti pagrįsta jos pačios interesais. Tie interesai reikalavo Sovietų Sąjungos sunaikinimo tada, kada JAV tu-

rėjo atominės bombos monopolį, tačiau tam tada nebuvo pasiryžta ir šiandien šaukštai jau po pietų. Ir sovietai turi atominę bombą, kurios gali padaryti nepakenčiamą ir nepriimtinių nuostolių.

Lietuvos okupacijos nepripažinimas išplaukia iš visai kitokios koncepcijos, būtent, amerikiečių noro suorganizuoti taiką teisiniais pagrindais. Iki šiol tas noras buvopasmerkimas nepasisekimui. Šiandien Washingtono administracija ir iš kairės ir iš dešinės yra raginama tartis dėl taikos išeinant ne iš buvusių teisinių santykių, bet faktinės, per keliasdešimt metų nusistovėjusios padėties.

Tačiau iki šiol tai nepasisekė ir šiandien Vakaruose manoma, kalbant su prezidento patareju prof. Kissingeriu, kad didžiųjų valstybių neriboto viešpatavimo laikai praėjo. Prezidentas Nixonas viešėdamas Europoje daugiau klausėsi, negu dėstė. Iš dalies tai dėlto, kad abi supervalstybės -- JAV ir Sovietų Sąjunga -- galėdamos sunaikinti viena kitą ir reikalui esant likusipasauly, laikosi susikibusios, palikdamos veikimo laisvę mažesnei valstybėms. Ir toji laisvė vis daugiau auga. NATO pergyvena krizę. Dėlto, kad niekas rimtai netiki tolimėsne sovietų agresija. Daugeliui europiečių, kaip ir amerikiečių, atrodo, kad sovietai turi pakankamai vargo su jau pagrobty tautų virškinimu ir naujų užkariavimo nesiekia. Prieš tai dar kalba kai kurie faktai. Sovietų viršūnės, priešingai amerikiečių, dar nesijaučia pasiekusios savo galios kulminacinio punkto. Jai dar rūpi įtaka Viduržemio jūroje, Indijos vandenynė, Pacifiko erdvėje.

Tas noras eiti į priekį neatpalaidavo nuo bėdų ir keblumų. Šiandien sovietai negalipadiktuoti savo valios nei Artimuosiuose Rytuose nei kitur. Yra lokaliųjų pajėgų, kaip pavyzdžiui, Izraelis, kuris nesiskaito nei su viena didžiųjų galybių. Ar jų skaičius didės ar mažės, šiandien sunku tikrai pasakyti, tačiau atrodo, kad pirmoji galimybė turi daugiau šansų. Gal ir Kremlius neteks apetito.

Kiekvienam atveju, išieivija gali sudaryti savo spaudimo jėgą, kad ir labai nežymią, kuri gali veikti į JAV ir net Europos valstybių viešąsias nuotakas. Žinia, tokia veikla visados surišta su pavojum pasitarnauti tik svetimų valstybių žvalgybos įstaigoms, kurių pareigūnų pažadai visai neriša jų vyriausybės rankų. Tokio liūdnio patyrimo turime nemažai. Bet tai neturėtų atimti drąsos bet kokiam veikimui. Nepaisant ateities nepramatomumo, kol kas viena aišku: nelikviduokime patys to, ko dar svetimieji nenoripripažinti. 'Bendravimas' su kraštą valdančiais neįmanomas, tačiau paralelis to paties tikslo -- laisvės -- siekimas ne tik įmanomas, bet ir reikalingas.

(vm)

Mums rašo

DĖL SPAUDOS ETIKOS...

Šių metų balandžio mėnesio 25-tos dienos "Dirvos" vedamajame pavadinime "Spaudos etika", randame gerų minčių mūsų spaudos bendradarbiams. Tačiau su viena mintimi aš nesutinku, būtent, kad "negalima laikraštyje skelbti priešiško minčių, kuriuos pažeistų susifor-

mavusių skaitytojų nuomonę"...

Šis "Dirvos" teigimas nėra priimtinas nuosakiai galvojančiam, demokratiname krašte gyvenančiam žmogui. Tokie spaudos metodai neatatinka šių dienų reikalavimų. Jie praktikuojami totalitarinės sistemos spaudoje. Tai yra jų metodai. Jie mums nėra priimtini ir tai yra viena iš priežasčių dėl kurių mes atpleidom savo kraštą.

Be to, ši vedamojo mintis nėra logiška. Visų pirma, niekas nežino kokią suformuotą nuomonę turi laikraščio skaitytojai, o, jeigu ir žinotų, tai dar nereikia, kad kitokia nuomonė yra mažiau vertinga ir neturi teisės spaudoje pasireikšti. Idėjos ir nuomonės kinta. Tai kodėl negalima jų diskutuoti? Man neaišku.

Jeigu praeityje būtų laikytasi tokių spaudos varžtų, tai vietoje progreso mes dar vis tikėtume, kad žemė yra plokščia ir stovi vietoje, o saulė sukasi apie ją.

Dr. D. Degesys

KODEL SIUNČIA LĖTUS LEKTUVUS ŽVALGYTI?

Vytautas Meškauskas, nagrinėdamas Dirvoje nr.32 užspalitikos reikalus Korėjos klausimu aprašė ir apie laivyno žvalgybos lėktuvo nušovimą, paminėdamas, kad tai būta lėto, neginkluoto ir seno lėktuvo. Kad ta trijų žodžių informacija kartais be reikalo nenervuotų skaitytoją (štai, Amerika siunčia pavojingon žvalgybon niekam tikusių lėktuvus) ir jam nesuteiktų per daug klaidinančios nuomonės, norėčiau tą V. Meškausko trumpą informaciją paplėsti.

Amerikos karinės oro pajėgos nedraugiškų kraštų pakraščius stebėjimui naudoja įvairiausio tipo lėktuvus. Vieni iš jų yra lėti, o kiti (kaip naujausias SR71) greitai. Kaip greitieji, taip ir lėtieji lėktuvai turi savo specifinius žvalgybos tikslus bei uždavinius. Pav. pats greičiausias iš jų -- SR71 turi visiškai skirtingą paskirtį nuo prie Korėjos numušto lėktuvo EC 121.

Kalbėdami apie lėčiau ar lėčiau skrendančius žvalgybos lėktuvus turime susipažinti su jų tikrąja paskirtimi. Lėčiau skrenda lėktuvai, kaip anksčiau minėtas EC 121 arba greitesnis Strateginės Oro Komandos RC 135 (perdirbtas iš Boeing 707 keleivinio lėktuvo) yra sunkiai elektroniniais įrengimais bei kuru apkrautos mašinos, kurių veikimą žvalgybos laiku galėtume palyginti su elektrinio dulkių siurblio darbu. Šie lėktuvai lėčiau skrisdami savo daugybę įrengimų į save "įtraukia" ir užregistruoja juostose nedraugiško krašto pakraščius radaro bei kitų karinės reikšmės tikslų įrengimų. Savaiame suprantama, kad greitai skrendęs šios paskirties "siurblys" gero "valymo" nepajėgs atlikti.

Lėtai skrendančio lėktuvo įrengtuos juostos, grįžus iš misijos, yra specialistų "klausomos" ir gaunama labai vertinga tų nedraugiškų pakraščių karinės veiklos "fotografija". Kaip matome, šios paskirties lėktuvai negali būti greitai, nauji ar ginkluoti. Net ir greitesniųjų tos paskirties lėktuvų greitis būna sumažinamas įrengimais, kurie būtinai viena ar kita forma iš lėktuvo liemens yra įsikišę. Kam teko matyti šios paskirties lėktuvus, tai gali patvirtinti.

Visi lėtieji šios paskirties lėktuvai neturi jokių šansų apsisaugoti nuo naikintuvų. Be to, jų misijos paprastai visad būna slaptos todėl bent iki šiolieji buvo nepageidaujama bet kokia naikintuvų apsauga, vengiant atkreipti į juos nedraugiškos akies dėmesį.

Tačiau prisimenant apie aukštosios žvalgybos greituosius lėktuvus (kaip U2 ar SR71) būtų jau kita istorija. Šie lėktuvai savo greičiu ir kilimo lubomis yra vieninteliai, kurie gali savo ma-

PO PIETŲ KRYŽIUM

VL. RADZEVIČIUS

PABALTIEČIŲ BENDRADARBIAVIMAS

Vykdydama pernai Adelaidėje įvykusios Baltų Konvencijos pageidavimus, Australijos Baltų Taryba paruošė detalius planus estų, latvių ir lietuvių bendradarbiavimui plėsti. Tie planai suskirstyti į tris dalis. Pirmoji apima jaunimą, antroji -- meną ir tautodailę, trečioji -- organizacinius reikalus.

Pastačius jaunimo reikalus pirmoje vietoje, Australijos Baltų Taryba siūlo: a) organizuoti pabaltiečių sporto sąjungą; b) rengti tarpusavio sportines varžybas ir pabaltiečių olimpiadas; c) jungti organizacinių vienetų pabaltiečių tautinių šokių grupes ir d) organizuoti jaunimo sekcijas tiek centre, tiek lokalinėse Baltų Tarybose.

Pereidama prie meno ir tautodailės, Baltų Taryba pasiryžusi suorganizuoti Pabaltijo menininkų sąjungą, organizuoti Pabaltiečių Meno parodas; tyrinėti galimybes tas parodas pravesti muziejuose ir meno galerijose.

Trečioje uždavinių grupėje Baltų Taryba nusistačiusi stiprinti glaudesnę bendradarbiavimą su lokalinėm Baltų Tarybom ir steigti naujas, pirmą eilę Brisbanėje, Geelonge, Newcastle (šiose vietose lietuvių kolonijos gana veiklios, nors ir nėra gausios).

Du organizacinių struktūros sumanymai jau nesiriboja vien Australija, bet veržiasi į platesnius vandenis. Pirmiausia, Baltų Taryba šiuo atveju studijuoja galimybes suformuoti Pasaulinę Pabaltiečių Tarybą. Australijos Baltų Taryba prie šio darbo, atrodo paskatino Vliko pirmininkas dr. Valiūnas, kuris viešėdamas Australijoje buvo pakviestas ir dalyvavo šios Baltų Tarybos posėdyje. Kaip lietuvių atstovai Baltų Taryboje (V. Linkus ir J. Jonavičius) teigia, dr. Valiūnas savo kalboje padaręs pirmąsias užuominas pasaulinės pabaltiečių organizacijos reikalu. Buvusi priimta ir atitinkama rezoliucija. Antrasis šios srities užsiminimas nukreiptas netarpiškai į JAV. Australijos Baltų Taryba pažada visas savo jėgas organizuojant Amerikoje Demografinį Pabaltijo Komitetą.

Nors Baltų Tarybos darbus kuriam laikui buvo apstabdęs reikalus sutelkti visas jėgas prieš raudonosios armijos choro įsileidimą į Australiją, tačiau vistiek laikurie minėtų užsiminimų, ypač kas liečia jaunimą, jau yra įgyvendinti: įsteigta Pabaltiečių Sporto Sąjunga ir suorganizuota pirmoji pabaltiečių sporto olimpiada, kuri vyksa Adelaidėje, š.m. balandžio 25-27 dienomis. Visos trys tautybės šiai olimpiadai suvežė pačius pajėgiausius savo sportininkus. Olimpiadai atžymėti žymi Australijos lietuvių menininkė, skulptorė Ieva Pocienė pagamino atitinkamą ženklelį, kurį gaus kiekvienas olimpiadoje dalyvavęs sportininkas.

Baltų Taryba teigia, kad atpuolus raudonarmiečių klausimui, tuojau po tradicija virtusio bendro trėmimų minėjimo, visą dėmesį bus koncentruojamas į numatytą užsiminimų pilnesnį įgyvendinimą.

● PO VISOS eilės susitrukdyimų, prašymų, protestų, praėjusių Dienas Australijos lietuvių prezidentumui pavyko sudaryti šiek tiek lėšų, kad būtų galima paremti tose Dienose dalyvavusių kultūrinių vienetų. Penkiems į Adelaidę tada suvažiusiems chorams ir trimis tautinių šokių grupėms Prezidiumas proporcingai išskirstė 1260, kuriuos sudarė likutis iš lietuvių dienų pajamų (\$760) ir Krašto Valdybos parama (\$500).

Lietuvių dienų prezidentumui vadovavo aktyvus adelaidskis visuomenininkas Juozas Lapšys, o finansus tvarkė ekonomistas K. Pocius.

Nežinrind didelių atstumų, pagal nusistovėjusią tvarką į lietuvių Dienas Australijoje kultūriniai vienetai vyksta savo lėšomis. Vietoje jiems patalpina nemokamai nakvynė ir maistas pas lietuvių tos kolonijos, kur rengiamos lietuvių Dienos.

● AUSTRALIJOJ šiuo metu operų sezonas. Po visos kraštų sostinės važinėja Elizabeth Teatro Operos trupė, kurioje dalyvauja ir žinomas lietuvis Paulius Rūtenis, populiariai čia vadinamas skrajojančiu Vaidila. Atvykęs į bet kurią krašto sostinę, jis tuojau susirūša su vietos lietuvių ir paberia jiems krūvas savo sumanymų meniniam gyvenimui pagyventi. Dažnai jis pats tiesiog kimba į darbą, o jau užsukęs, keliauja kitur.

● AMERIKOS lietuviams irgi gerai žinomas dailininkas Leonas Urbonas š.m. balandžio 30 atidare Melbourne (Viktorijos sostinė) savo individualinę, jau dvyliką meno parodą. Ji vyksta garsiojo Macquarie meno galerijoje ir truks iki gegužės 12 dienos.

Šiai parodai dailininkas pateikia net 180 savo kūrinių, kurie užima dvi galerijos sales. Pirmoje salėje bus pastoviai išstatyta 16 didelių darbų, o antroje salėje darbai bus keičiami kasdien, vienus nuimant, kitus išskabinant.

Kartu su šia žinia "Mūsų Pastogė" skelbia ir liūdną naujieną: netikėtai Sydneyje užklupę tropikiniai lietūs užtvindė dailininko L. Urbono garažą, ir sugadino dalį ten laikomų paveikslų maždaug 40,000 dolerių vertės.

● MŪSU vyriškajai pusei Australijoje gresia pavojai netekti lemiančio žodžio lietuviškuose reikaluose. Energingos Melbourne lietuvių pradžioje groti pirmu smuku melbourniškųjų įsigytuose lietuvių Namuose. Dabar jų pavyzdžiui žada pasiekti Sydneyjaus lietuvių kurioms nusibodo laukti, kol vyrai susitars kur ir kokius lietuvių Namus įsigyti. Jos per spaudą kviečia sydneyškes "sukilti", nuversti ten esantį kažkokį garažą, kad susigėdė vyrai ateity joms į talką lietuvišką gūžtą susukti.

nevuotėms net ir moderniausius naikintuvus "pamesti".

Reikty taip pat skaitytojo dėmesį atkreipti ir į kai kuriuos dalykus, apie kuriuos šiuo atveju nekalbama nei prezidento, nei žinių pranešėjų lūpomis. Dėl tos priežasties tai būtų dar vienas atsakymas, kodėl karo kirvis

kartais nemėginamas taip greitai išskasti.

Kaip pavyzdį galėtume prisiminti prieš metus Beringo jūroje nušauto RB 47 istoriją. Tenka pastebėti, kad du išlikusius gyvus šio lėktuvo įgulos narius rusai grąžino atgal.

V.Š.

leško vandens ir smėlio...

(Atkelta iš 1 psl.)

jau paskaičiuotos 22 Lietuvos miestams.

Tos atsargos, deja, esančios nepakankamos. Geriausia, esą, būtų sukūrus vieną vandens tiekimo sistemą visai Lietuvai. Tada, sako, vandens trūkumą vienoj vietoj būtų galima užpildyti iš kitur, kur dar yraperfekliaus. Bet tam nėra lėšų, todėl tuo tarpu bandoma kiekvienoj vietovėj išsiversti vietinėmis galimybėmis. Pavyzdžiui, ties Taurage rengiasi požeminius vandens rezervuarus "pamaitinti" tam tikrais gręžiniais nuleistų upės vandeniu, kuris, tikimasi, besisunkdamas per natūralius žemės filtrus gerai išsivalys. Toks paviršinio vandens valymo "prietaisas" būtų žymiai pigesnis. Jeigu Tauragėje jis gerai veiks, tai tuo būdu būsią naudojamosi ir kituose miestuose.

Trečia geologų darbo sritis Lietuvoj yra ieškojimas žaliavų statybinėms medžiagoms: smėlio, žvyro, molio, klinčių... Praėjusiais metais esą perduota naudoti 12 tos rūšies medžiagų telkinių, jų tarpe -- 25 milijonų kubinių metrų smėlio telkinys Varėnos rajone, Sandrupyje.

Nors vandens ar statybinių medžiagų ieškojimui bei atradimui toli gražu ne toki sensacingi kaip naftos atradimai, bet jie Lietuvai šiuo metu svarbesni už naftos ieškojimą, kadangi vandens ir namų reikia ir Lietuvos žmonėms, ne tik atėjūnams, o iš naftos dabartinę Lietuvos padėty labai menka pagoda. (ELTA)

WANTED AT ONCE
CRAFTSMEN
TOOL & DIE MAKERS
SCREW MACHINE-SET UP
IMMEDIATE OPENINGS FOR EXPERIENCED
TOOL & DIE MAKERS AND SCREW MACHINE
OPERATORS AND SETUP MEN
EXCELLENT WAGES WITH OPPORTUNITY FOR
ADVANCEMENT
Company Benefit Program Includes:
★ Life Insurance ★ Company Paid Pension Plan
★ Hospitalization ★ Paid Holidays And Vacation
★ Major Medical
APPLY CALL OR WRITE TO EMPLOYEE
RELATIONS MANAGER
EXIDE POWER SYSTEMS DIVISION
ESB INCORPORATED
P. O. Box 1797, Sumter, South Carolina
(803) 469-8511
(33-36)

WANTED AT ONCE
1ST CLASS SKILLED
MILL OPERATORS
BORING MILL OPERATORS
RADIAL DRILL OPERATORS
LATHE OPERATORS
1st & 2nd Shifts
Steady work. Long program. Full fringe benefits. Overtime
an top rates.
SIMPLEX CORP.
7621 INTERVALE DETROIT, MICHIGAN 48238
(30-36)

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published Two Times a Week
every Wednesday and Friday
by American Lithuanian Press Radio Ass'n.
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$18.00. Single copy 15 cents.

Editor Vytautas Gedgaudas.

Business Manager Kazys S. Karpus.

Dirva išeina trečiadieniais ir penktadieniais.
Prenumerata metams \$18.00, pusei metų \$7.00.

Redaktorius Vytautas Gedgaudas.

Reikalų vedėjas Kazys S. Karpus.

Straipsniai, išskyrus vedamuosius, reiškia jų autorių
nuomone.

STIPRĖKIME SAVYBĖJE

Lietuvos laisvės siekimas išseivijos lietuvių gyvenime šiuo metu reiškiasi įvairiomis kryptimis, įvairiais būdais ir tą kiekvienas daugiau ar mažiau pergyvename, vienu ar kitu būdu prie tos idėjos siekimo prisidedame. Tai nėra vien politinis, kurios nors vienos partijos reikalas. Tai yra visos tautos, visų susipratusių lietuvių rūpestis. Tame darbe dalyvauja visos lietuvių organizacijos ir paskiri asmenys, kurie patys turi bent kiek geros valios ir noro prisidėti savo įnašu. Ir juo organizacija yra stipresnė savo viduje, juo ji daugiau gali duoti naudos ir bendrame Lietuvos laisvinimo darbe.

Visų organizacijų, kartu ir Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos, kuri šiemet švenčia savo 20 metų įsikūrimo sukaktį Amerikoje, tikslas yra pirmąjį eilę stiprėti savo vidaus veikloje, būti aktyviais nariais ir domėtis lietuviška Lietuvos laisvinimo politika, veiksniais ir jų veikla, nes juo stipresni būsim savybėje, juo toliau ir sekmingiau plauksimi tarptautinius vandenimis.

Tačiau, stiprinant organizacijos veiklą viduje, nereikia užsidaryti, izoliaciją savybėje. ALT S-ga kaip tik savo veiklą plečia pilna to žodžio prasme. S-gos atstovai aktyviai reiškiasi Amerikos Lietuvių Taryboje, BALFe, įvairiuose fonduose net savus fondus dažnai nuskriausdami. Sąjungos nariai remia kiekvieną mūsų tautos nepriklausomybės siekime teigiamai besireiškiančią veiklą, nežiūrint kokia organizacija ir kokios srovės žmogus tai atliktų.

Būdami gausi ir stipri organizacija savybėje efektingiau galėsime reikštis, svaresnį balsą turėsime ir tarptautinėje politikoj lietuvių organizacijų Lietuvos reikalus. Jei kiekvienas narys vienu ar kitu būdu savo įnašą atiduos pirmąjį eilę savo vidaus stiprinimui ir, savaime aišku, jis nenuvers kalnų svetimųjų politiniuose įvykiuose, bet greitai galime reaguoti laisvais į Lietuvą liečiančius klaidingus svetimos spaudos pasisakymus, patikslinimus, protestus. Tai yra kiekvieno iš mūsų pareiga, kuris pirmiausia ką nors neigiamo pastebime. Tai ne vien laisvinimo veiksmų darbas bei rūpestis.

Toks reagavimas bus daug sekmingesnis, kai mes nebūsime vien Sąjungos nariu, bet ir amerikiečių politinių org-ų aktyviais nariais.

Malonu priminti, kad iš mūsų tarpo iškiliųjų narių jau turime visą eilę tokių aktyvių net gana giliai įleidusių šaknis į svetimas partijas, kurių pirmtaku buvo a.a. A. Olis, dabar E. Bartkus, V. Abraitis, S. Gudas ir daug kitų, bet tai tikrai mažuma. Jų reikia daug daugiau.

Prisimindami artėjantį ALT S-gos seimą, turime iš anksto ruoštis, kad jis, kaip vyriausias Sąjungos reikalų sprendėjas, atsižvelgdamas į laiką ir gyvenimo tikrovę, be kitų svarbių klausimų, aiškiai ir nuoširdžiai pasisakytų, kuriuo keliu toliau eisime, savų idealų sieksime, kurie yra tie patys, bet laikui bėgant, gyvenimo sąlygoms ir žmonėms keičiantis tenka nuolatos ieškoti vis naujų, geresnių, prieinamesnių kelių Sąjungos uždaviniams įgyvendinti. Tų naujų kelių beišskant tenka labai budėti, kad iš tiesaus ir garbingo kelio nepasuktume į vingiuotą, siaurą šunkelį, į kurį nuolatos mus gundo tautos priešas komunistas per savo patikėtinius įvairioje spaudoje.

Nors organizacijos kryptį numato jos užsibrėžti tikslai ir uždaviniai, išakmiai numatyti jos įstatuose, bet kiekvienos org-jos ateitis didele dalimi priklauso ir nuo jos vadovybės sumanymo ir energijos, sugebėjimo konkrečiais darbais eiti prie savo uždavinių bei tikslų įgyvendinimo. To sumanymo ir pasiaukojimo savo pareigoms neturėjo dabartinei S-gos vadovybei, kurios pirmininku yra Teodoras Blintribas, nariais Vaclovas Mažeika, Mečys Valiukėnas, Bronė Paplėnienė ir Kazimieras Počius. (eč)

Kviečiame į
ALTS seimą

• Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos suaktyvinis Seimas šaukiamas New Yorke, š. m. gegužės 30 ir 31 dienomis. Seimui rengti komitetas ir S-gos Valdyba tikisi susilaukti gausaus vienminčių dalyvavimo. Seimo dalyviai turės progos išsėsmės pasisakyti ir aptarti

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS TARYBOS POSĖDŽIAI

Balandžio 19-20 d.d. Chicagoje Jaunimo Namuose posėdžiavo trečiojoje sesijoje JAV Lietuvių Bendruomenės taryba. Jos sudėtyje yra: 37 bendruomenės renkami nariai ir su sprendimo galia dalyvauja apygardų pirmininkai, o taip pat ir centro valdybos nariai, tokiu būdu susidarė 52. Iš jų šioje sesijoje pirmąjį posėdį užsiregistravo 46, tačiau keletas jų antros dienos posėdžiuose jau nesirodė. Tarybą posėdžiams sukvietė ir juos vedė tarybos prezidiumas. Patiekta septyniolikos punktų darbotvarkė ir visi jie, tiesa, gerokai juos vienus su kitais painiojant, buvo paliesti, daugiau ar mažiau diskutuoti. Posėdžis pradėjo ir pirmąjį sesijos tarpsnį pirmininkavo J. Kapočius, tarybos prezidiumo pirmininkas, o vėliau vienas po kito jį pakeitė vicepirmininkai: dr. P. Vileišis, kun. V. Dabušis, kun. J. Jutkevičius ir sekr. Arvydas Barzdukas.

Sudarytos mandatų, rezoliucijų ir kt. komisijos, patvirtintas pereinamosios tarybos sesijos gražiai ir detalai surašytas protokolai, sukėlęs eilę pastabų. Išklaušytas šiltas gero darbo linkėjimas, kurį Lietuvos Atstovo J. Kajecko ir savo vardu išreiškė Gen. Konsulas dr. P. Daužvardis. Nežinia, ar tai jau naujo bendruomenės posūkio pasėkoj, ar per neapsižiūrėjimą, sesijoj nesimatė kitų centrinių organizacijų atstovų... Visokiu atveju, atrodytų, tokią praktiką reikėtų panaikinti, nes ji nepasitarinau lietuviškam reikalui, geresniam susipratimui. Prasiėjo pranešimų, apyskaitų sriautas. Laimei, eilė pranešimų buvo paruošti ir sesijos dalyviams ir svečiams išdalinti į rankas, tačiau ateičiai reikėtų pagalvoti, ar negalima surasti lankstesnį būdą tuos klausimus svarstyti ir tarti. Neabejotinai referentams nereikalinga tarybą įtikinėti atliktojo uždavinio ar darbo prasmingumu, kaip šį kartą padarė šokių šventės komiteto pirmininkas. Užtenka pateikti apyskaitą ir išvadą.

Pranešimų eilė: centro vald. pirmininko Broniaus Nainio, vald. narių -- Švietimo Tarybos pirmininko J. Kavalūno, Bendruomenės Kultūros Fondo ir Teatro pirmojo festivalio pirmininko A. Kairio, centro vald. išdininko K. Dočkaus, o taip pat III-

S-gos veiklos plusus ir minusus ir pasiūlyti konstruktyvių reformų, kurios galėtų patarnauti visos tautinės srovės veiklos uždaviniams.

Valdyba kviečia visus apsispręsti ir Seime dalyvauti, nes šis suaktyvinis Seimas sieks darnesnės tautinės srovės veiklos ir ieškos naujų kelių lietuvių stiprinti ir Lietuvai laisvinti.

Iki pasimatant New Yorke -- Sąjungos suaktyviniam Seime!

sios Tautinių Šokių Šventės Komiteto pirmininko dr. L. Kriaučeliūno. Rezervijos komisijos aktus apie patikrinimą kasos ir vedamųjų knygų, atskaitomybės (Lituanus administracijoje, LB centro valdyboje ir III Šokių šventės komitete) perskaitė V. Kasniūnas.

Pradedamos bendruomenės veiklos klausimais bendros diskusijos. Šiuo metu išeina su nepasitikėjimo centro valdybai pareiškimu septyni tarybos nariai. Nežiūrint, kad "prezidiumas nutarė pristatyti... JAV LB Tarybos sesijos pasisakymui" (iš prez. kovo 6 d. rašto), vistiek prezidiumo siūlomąjį darbotvarkę tas klausimas buvo išleistas. Jo iš naujo kėlimas bereikalingai atėmė nemaža laiko ir gerokai įaudrino tarybos narius. Pirmininkaujantieji nepajėgė diskusijas reikiamai vesti. Į kalbėtojų tribūną viens po kito žingsniavo tarybos nariai, savo mintimis ir pareiškimais bei siūlymais aižė paskiras sritis, neįjaušdami jokio reikalo telktis prie paskirų klausimų. Tarytum susitarę, nemaža dalis kalbėtojų tiesiog nenorėjo dalyvauti diskutuoti ir svarstyti centro valdybos aplinkraščių ir vėlesniais ėjimais padarytą posūkį. Veltui diskusijų tekmėje Dr. P. Vileišis šiltu žodžiu nurodinėjo, kad reikia ieškoti naujos bendradarbiavimo formulės, o nesitenkinti užgirti centro valdybą ar pasmerkti ją. Taryba negirdomis praleido ir Kun. J. Borevičiaus SJ, konstruktyvų pasiūlymą, kviečiantį esamą tarp veiksmų santykiavimą, rūgimą, praskaidrinti bendru visų išsiskakymu ir susipratimu. Kai iš salės pasigirdo balsai, siūlantieji kun. J. Borevičiaus formulę tuojau pat svarstyti tai tuo metu pirmininkavęs kun. V. Dabušis šaltai reziumavo: "Prašu pasiūlymą perduoti rezoliucijų komisijai". Centro valdybos ėjimais sudarytą padėti mūsų bendruomenėje, taikliai apibūdino vienas iš septynių nepasitikėjimo pareiškimą pasirašiusių T. Blinstrubas. Jis aiškino, esą nepasitikėjimo klausimas buvo iškeltas ne dėl balsavimo bei sudarymo laimėtojų ir pralaimėtojų, nes pasirašiusiems tarybos narių pasiskirstymas žinomas... Bet pasirašiusieji taip pat gerai žino lietuviškosios visuomenės pasiskirstymą. Ir reikėtų vieną kartą išsiaiškinti LB ir ALTos santykius, nepažeidžiant lietuviškų reikalų ir neskalbant lietuvių pajėgumams...

Iš kitos pusės, centro vald. narys A. Santaras siūlo tuojau pat balsuoti pasitikėjimo klausimą, palygindamas tą veiksmą, kaip analogišką ligoniui, pasiduodančiam gydytojo nuožiūrai sveikatą tikrinti... Į paklausimą ar pasitikėjimo klausimą centro valdybai reiškiant, centro valdybos nariai taip pat dalyvauja sprendime ar su-

silaiko, tarybos prezidiumo sekr. A. Barzdukas, remdamasis amerikiečių praktika, pareiškia, kad taip, centro vald. nariai gali spręsti... O, tarytum, norėdamas geriau auditoriją nuteikti, dr. P. Kisieličius pareiškia, esą čia nėra ko daug aimanuoti dėl ALTos, nes po penkių metų jos nebus". Jis, kaip gydytojas, pasirašijęs mirties liudijimą, žinąs...

Po jo kalbėjės tarybos narys Dr. B. Matulionis pasebėjo, kad taip siaurai statyti klausimą, kaip kad daro Dr. Kisieličius, negalima. Esą miršta ne tik senieji lietuviai... Be to, LB centro valdybos veiksmai paliečia ne vien tik Amerikos Lietuvių Tarybą, o visą plačiąją ir įvairiai pasiskirsčiusią lietuvišką visuomenę. Jis vardina eilę organizacijų ir laikraščių, kurie esą pareiškę susirūpinimą ir priešingą nusistatymą... ne-gu kad bendruomenės centro valdyba. Siūlo klausimą svarstyti esmingiau ir plačiau. Kan. V. Zakarauskas stebisi centro valdybos užsikirtimu savajame kelyje. Esą jis gavęs nelematį š.m. sausio 26 d. centro valdybos aplinkraščių, tuo jau atkreipęs pirmininko dėmesį ir prašęs tuoj pat klausimą peržiūrėti... Tačiau centro valdybą tą

akciją veda priešinga kryptimi, plečial

Daroma pertrauka, norint josios metu greičiau surasti esmingesnę formulę. Nepavyksta. Nežiūrint viso didelio spaudimo "septintukas", kurį antroji pusė vadina pučinkiniais ir pan. vardais, pareiškia, su-tinką savą nepasitikėjimo pareiškimą atsiimti, jeigu savo ruožtu centro valdyba atšauks linksniojamąjį aplinkraščių. Centro vald. pirmininkas trumpai su kitais vald. nariais susimerkęs, atsako neigiamai ir prašo vykdyti balsavimą! Pirmininkaujantis kun. V. Dabušis nebeleidžia užsirašiusiems kalbėti ir prašo sekr. Arvydą Barzduką ir mandatų komisiją pagal tarybos narių sąrašą dalinti balsavimo korteles ir aiškina balsavimo techniką. Eilė protestuojančių ir prašančių balso, bet pirmininkaujantis skelbia balsavimą vykstant. Jo daviniai: už centro valdybą paduota 24 balsai, prieš -- 3 ir susilaukusių -- 16. Vienas susilaukusiųjų -- dr. P. Vileišis, grąžindamas balsavimo kortelę, įsakmiai pareiškė: "Ne balsuoju ir protestuoju, nes centro valdybos nariai balsuoja!" Jo pareiškimą lydėjo keleto kitų pritarimas. Priedo minėtina, kad du ar trys centro valdybos nariai šiame posėdyje nebe-dalyvavo, esą jie pasisakę prieš naudojimąsi Tačiau centro valdybą tą (Nukelta į 4 psl.)

ŠIS BEI TAS

• Tautinės dainos kultūrai išlaikyti mums privalu ir šiandien daugiau ir jautriau vertinti tą sritį. Didžiosios dainų šventės tebus mūsų pasiilgstama tūkstančių tautiečių sueiga ir kultūrinis pasididžiavimas. Betgi negana vien chorams išskirtinai palikti šią dvasios grožio ir džiaugsmo išraišką. Mes visi, jauni ir seni, galime gyvai įglaudinti savo buitinį gražias dainas, jas mėgti, jų daug mokėti, bet kuriam susibūrimui (ar ir vienišumo momentu) jas dainuoti. Todėl reikia vengti šioje srityje sustingimo, įkyraus kartojimosi. Net ir solistams galėtų pabosti dainuoti vis apie "baktūžę"... Svarbu vis susikurti naujų tekstų bei melodijų. Teorganizuoja, pvz., kuris veiklesnis choro vienetas kasmetinį konkursą. Ar nebūtų didi pasakata patiems daininkams, o ir visuomenė nuolatos -- laukti rinktinės dainos gimstant? Surasti šimtą ar pora dolių nebūtų sunku, o įspūdis nemažas: spauda aprašo, premija duoda progą ypatingai šventei, visuomenė sudomina, o ir įteikėjai (mecenatai ir organizatoriai) pajunta džiaugsmą, atlikę reikšmingą kultūrinį darbą. Dainos mėgėjai, pamėginkite vykdyti!

• Esame dainų tauta. Tikrai nemažą dainų lobį paveldėjome iš savo senolių, kurie ir baudžiavų varge bei skurde kūrė dailius lyrinčius posmus bei gaivias melodijas -- tuo būdu ir meno grožio ilgesį tenkino, ir sunkią buitį lengvino. Dainuota ne vien būriais, kaip talkos, vestuvėse, vakaronėse ir kt., bet ir pavieniui. Ypatinai jaunimas, kas sau prie darbo ar kur -- vis nuolatos traukdavo gaidą, nūnaiavo jautrių žodžių posmus. Net piemenėliai prie kaimėnės nepasidėdavo be dainavimo -- turėjo savo atskiras ganiavos turinio dainėles. Taip per ilgus amžius mūsų tautoje daina buvo -- dvasios gelmių grožinė išraiška, vargo priešpauzė ar vienišume jauki pagoda.

• Č. Gedgaudo studija apie aiščius (ir apskritai Europos) proistorę daugelį mūsų širdy sudomino. Tikrai tai buvo kažkas nauja, nepaprasta, platu, net sunkiai aprėpiama. Susidomėjusių yra keletas grupių. Vieniems iš jų gerokai trukdo konservatizmas, t.y. aklas įsitikėjimas vien ortodoksiais istorikais. Būtent, galvojama, kad jei kas dar nėra visų mokslininkų pripažinta ir knygoje surašyta -- tai nemokslinška, atmetina.

Antrieji, kurie yra lankstesnio galvojimo -- šiltu jausmu priima naujas hipotezes bei atidengimus; beto, džiaugiasi, kad ir mūsų tarpe iškyta originalaus ir drąsaus naujų žinių ieškojimo protų. Ir jie laukia, kad Č. Gedgaudas neiktų vienišas, lyg tas balsas tyruose, o rastų padėjėjų bei pasekėjų ir -- tą naują praartą vėžę testų tolyn.

• Tretiesiems itin patinka Č.G. studijos legendinis atspalvis. Paprastai, senos kultūros tautos turi įvairių padavimų iš savo praeities, pusiau istorinių faktų ar grynų legendų ir -- visa tai labai brangina, saugo, laiko tautiniu lobiu. Tai padeda ir dabartyje ugdyti savą vaizduotę bei meninę kūrybą, praturtinti savo raštiją naujom legendom bei įvairiais tautos dvasią išreiškančiais meno kūriniais. Tos iš amžių gindumos atėjusios tautinės atšvaitos tampa neišsenkama versme dabarties gyvybės spalvingai juostai austi. Suriša praeitį su ateitimi, atveria sultingas sielavas tautos vizijoms, teikia jėgų naujiems užmojams. Jei Roma ligi šiol tebesididžiuoja Romulo legenda, kodėl mums nesigėrėti savosios praeities vizijomis?

Taigi, jei ortodoksai istorikai dar šnairuotų į šitą Č. Gedgaudo -- taip drąsiai ir gaivinančiu naujumu sušvitusią praeities žingsnių epopėją (ak, jie ir į Simaną Daukantą tebešnairuoja!), tai vis viena ji yra mums -- vertinga, įdomi, mūsų apkerpėjančius protus pakstinanti dovana! Padėkime jai gimti knygose forma ir -- tuomet pradėkime ginčytis, diskutuoti, grūdus nuo pelų atiekioti!

SKIRPSTAS

LB Tarybos posėdžiai...

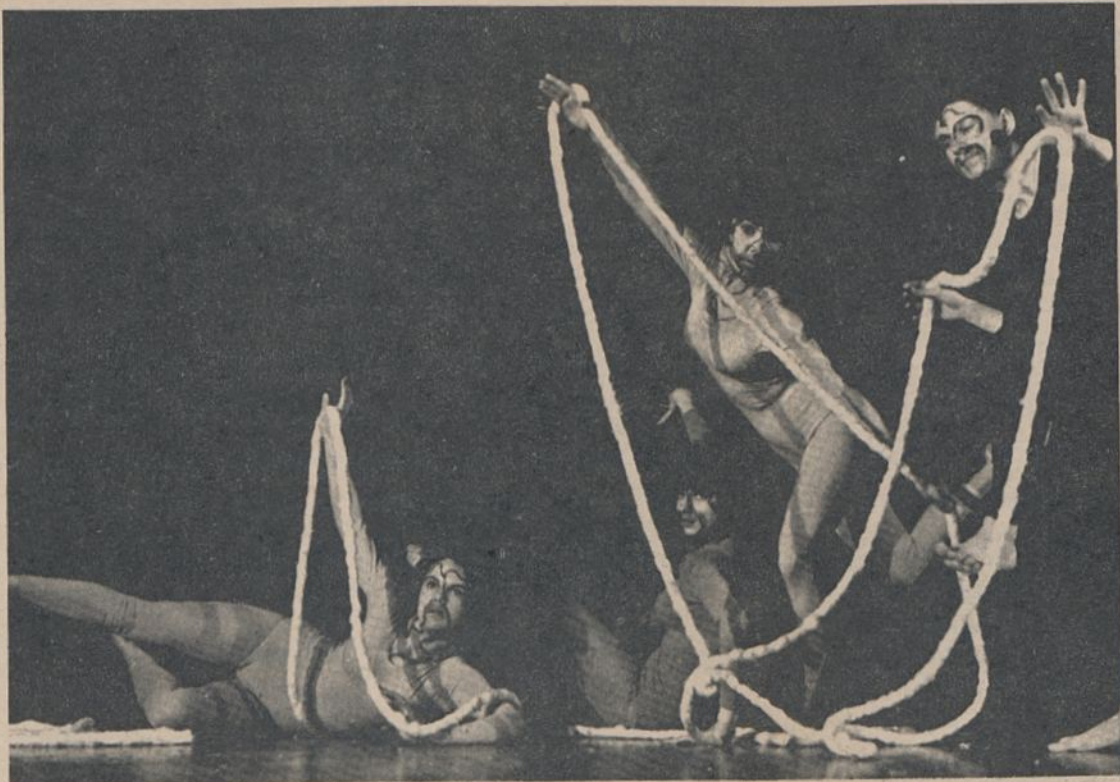
(Atkelta iš 3 psl.)

balso teise, kada toks klausimas centro valdybos narių tarpe buvęs aptariamasis...

Ašaros. Arvydas Barzdukas, beaiškindamas bendruomenės statuto nuostatus ir ligšiolinę praktiką labai pergyveno, jaudinosi ir su ašaromis akyse baigė kalbą, kreipdamasis į tarybą: "Laikykimės įstatų, nes jų nesilaikymas mus daro laukiniais..." Antra, Dr. K. Bobelis pirminin kaujančio neleistis kalbėti ir pareikšti protestą dėl tokios balsavimo technikos, taip pat stipriai susijaudinęs ir protestuodamas apleido posėdžių salę. Žinia, kiekvienam nelengva tokiais ir panašiais momentais išlyginti savą logiką ir jausmus. Bet Arvydui norėtusi pastebėti, kad įstatų, susitarimų nesilaikymas prasidėjo ne čia, tarybos posėdžiuose, o tuo momentu, kai centro valdyba pasirašė ir pagarsino savo sausio 26 d. aplinkraščių ir nori tvirtai juo bazuotis.

Baigiant atpasakoti tą nemalonį istorijėlę, galima pasigėrėti tarybos narių išlikimu savo vietose ir pereinant svarstyti tolesnę darbotvarkę. Taryba dar išklaušė JAV LB tarybos rinkimų nuostatų projektą, referuojant J. Jasaičiui, o taip pat JAV LB įstatų keitimo projektą, referuotą dr. P. Vileišio. Taip pat priėmė keletą rezoliucijų ir sutarė susirinkti kitai sesijai čia minimus referuotus klausimus svarstyti.

Apibendrinant šią tarybos sesiją, tenka labai apgailestauti, kad ji nesugebėjo jai iškeltą esminį klausimą, grąžinti tarp centrinių mūsų organizacijų susipratimą ir pasitikėjimą, išspręsti. To nesugebėjimo vyriausias kaltininkas, kad nekuriu bendruomenės

Iš baleto "Jūratė ir Kastytis" repeticijos. Nuotraukoje jūros dugno šokis, Algimanto Kežio, S.J., nuotr.

ATEINA JŪRATĖ IR KASTYTIS

O paklauskite vakarais,
Kai marių bangos nerimauja...
Maironis

Baletas, simfoninis orkestras, daina, žodis, skaidrės, filmas, nuostabios dekoracijos -- tai visų meno šakų suvedimas scenon, išryškintiui ir pastatymui lietuviška legenda paremtos baladės.

Sustojęs Margočio buveinėje Chicagoje ir pasidairęs užkulisiuose pastebėjumėi, kad be kasdienio darbo, radijo programos paruošimo, čia vykdomas didelės apimties užsimojimas -- paruoša baletui "Jūratė ir Kastytis".

Štai viena šiuo užsimojimo akimirka. Aną vakarą muz. Darius Lapins-

tarybos nariai neskiria ar nenori skirti lietuvių bendruomenės nuo bičiulių bendruomenės. Labai teisingai Pasaulio Lietuvių Bendruomenės vardu, sveikindamas šią tarybos sesiją, Stasys Barzdukas aptarė, esą mūsų Bendruomenė dar esanti labai toli nuo tikrojo lietuviškojo solidarumo! (mv)

kas, akt. Leonas Barauskas ir Margočio štabo nariai atskirame kambaryje darė gintaro rūmų, jūros dugno bei kitų scenos apipavidalinimų eksperimentus. L. Barauskas operavo švelnią, mėlyną šviesą skleidžiančią lempą, o D. Lapinskas sukinėjo įvairiaspalvių medžiagų pluoštus. Paskui Darius užmetė saują nuostabių blizgučių, kurie sužvilgo tarytum Sv. Jono vabalėliai.

-- "Nors daug sugaišau beiškodamas, bet esu patenkintas me-

džiagomis. Turiu ir daugiau sumanymų. Reikės viską išbandyti. Šiais laikais yra visokių idėjų priemonių. Tik reikia laiko ir kantrybės pritaikyti" -- aiškino D. Lapinskas.

Komp. Juozo Gruodžio baletas "Jūratė ir Kastytis" Lietuvoje buvo statytas klasikinio baleto formoje. Šiuo kartu baletas išvedamas scenon išraiškos, modernaus šokio formoje. Šoks Toronto universiteto modernaus šokio ansamblis, vadovaujamas Birutės Nagienės. Jūratės

Birutė Nagienė (Jūratė) ir Gerry Gilbert (Kastytis). Algimanto Kežio, S.J., nuotrauka

vaidmenį atliks B. Nagienė, o Kastyčio -- žinomas "Feux Follet" folklorinio ansamblio solistas Gerry Gilbert.

Margočio vedėjas Petras Petrutis pasakojo, kad šiuo lietuvišku baletu labai domisi Toronto universiteto vadovybė, kuri suteikė geriausias sąlygas baleto paruošimui. Pažymėtina, jo visi šokėjai gauna mokslinius užskaitus.

Darius Lapinskas, jau kelis kartus lankėsi Kanadoje baleto paruošimo -- režisavimo reikalais. Sako, jog paruošiamieji darbai vyksta pilnu tempu. Taipgi užsiminė, jog ateinančių rudenį pramotoma šį baletą parodyti keliuose Kanados universitetuose. Tokiu būdu susidarys puiki progą kanadiečių supažindinimui su lietuviška kūryba.

Kaip kam kyla mintis ar modernių nusiteikimų kompozitorius Darius Lapinskas neužsimanys sumoderninti Juozo Gruodžio muziką. Tačiau tokiam nuogastavimui, pasirodo, nėra jokio pagrindo. D. Lapinskas pastebėjo, kad nei viena gaida nebus pakeista ar sumoderninta. Kas kita, sako, su baletu. Modernus šokis sudaro plačias kūrybines galimybes.

Šiame "Jūratės ir Kastyčio" pastatyme taip pat dalyvaus sol. Aldona Stempužienė, akt. Leonas Barauskas, Jaunimo teatras, o su filmu ir fotografija jungiasi Algimantas Kežys, S.J. Baletą palydės D. Lapinsko diriguojamas simfoninis orkestras.

Praeityje Margočio ruoštos muzikinės ir kitos pramogos išsiskirdavo savo aukštu meniniu lygiu. Dabartinė vadovybė stengiasi šią tradiciją išlaikyti. "Jūratės ir Kastyčio" pastatymui reikia nemažai padirbėti, sugaišti, rūpintis ir pavargti. O Petras Petrutis, nors ne žemaitis, bet užsispyręs kaip žemaitis. Bedirbdamas, bepluščiamas ėmė ir susirgo. Jo "šeimos" gydytojas siunčia operacinę, o šis nei iš tolo. Sako, jog reikia pirma susidoroti su "Jūrate ir Kastyčiu".

Baletą matysime gegužės 17 ir 18 dienomis Chicagoje, Marijos Aukštesniosios mokyklos auditorijoje.

Juozas Šlajus

HELP WANTED MALE

MACHINE OPERATORS TURRET LATHE UNIVERSAL MILL CUTTER SHARP.

Must have cutting tool and manufacturing experience.

Top wages, excellent fringes.

GORHAM TOOL CO.

14401 Woodrow Wilson
Detroit, Mich.

An Equal Opportunity Employer (34-36)

Electrician

Wanted Electrician and Repairman. Steady employment. Fringe benefits. Good working conditions.

Apply in person

Sharon Steel Corp.

7951 Maple Ave. Dearborn, Mich. (34-40)

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Licenzijuota lietuvių įmonė, registruota
U. S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2608 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2787
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737
3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320

DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų Lietuvoje pagedaujamų prekių labai prieinamomis, žemesnėmis negu kitur kainomis.

KREIPKITE į mūsų vienintelę Chicagoje lietuvių įstaigą, turinčią teisę SAVO VARDU siųsti siuntinius tiesiai iš Chicago į Lietuvą.

Vedėjai: E. ir V. ŽUKAUSKAI

J. GLIAUDA

ŽAIZDRE

PIRMĄJĄ PREMIJĄ LAIMĖJUSI DIRVOS KONKURSE NOVELĖ

(7)

Kada ji šoko su Girdu klube, jis tesiekė jos ausį. Tada tai jai nepatiko. Ji jautėsi nejaukiai stabaruojanti virš jo. Šokdama su Kaspučiu, ji jautėsi maža mergaitė -- toks jis buvo stambus. Bet gydytojo veidas platus ir bereikšmis, o leitenanto veide pulsuoja kiekvienas raumuo, atspindi kiekviena mintis, kiekviena nuotaika.

Koridoriuje Viktulė sutiko Ilmą.

-- Aš gavau globoti leitenantą Girdą, -- pasigyrė Viktulė.

-- Jis čia? Irgi čia? -- susilaikė ant prastarimo briauos nustebo Ilma.

-- Irgi? Kas tai per irgi? -- nustebo Viktulė. -- Ji peršovė banditai. Kasputis pavedė jį mano išimtinai global

-- Gerai tau, -- surado jėgų šypelti Ilma. Idomus vyras.

-- Bet yra griežta sąlyga, -- pasakė išpėjančiai Viktulė. Nuo infekcinės ligonės nevalia užėiti pas leitenantą.

-- Aš galiu pakeisti drabužius, -- pasakė Ilma.

-- Nevalia, nevalia, -- suriko Viktulė. -- Tai vedėjo įsakymas.

Ji dirstelėjo pergalingai į Ilmą ir pridūrė:

-- Ligoninės kartotekoje aš neradau tos gim-

dyvės vardo.

-- Aš sutvarkysiu, -- atkirto Ilma. -- Tai mano ligonė.

-- Tur būt, tokia ten infekcija, -- pašaipiai pasakė Viktulė, -- kad vaikas yra, o vyras nesusi-randa.

-- Tu įtari abortą, -- prikišo Ilma. -- Tikrai ne. Tikra infekcija. Temperatūra. Kitaip būtų ir man gerai. Galėčiau atlankyti vargšą leitenantą.

-- Tikiu, tikiu infekcija, -- suriko Viktulė. -- Ar nori dėl mediciniško patyrimo pamatyti gimdyvę? -- paklausė Ilma.

-- Kad negalėčiau po to slaugyti leitenanto? Tu gi gudruolė. Bet ir aš ne kvaila.

Viktulė išsitempė, kaip visad ginčo ar ūpo ekstazėje, pasidarė lyg dar plonesnė. Atstatė pro megstuką savo mažyčių krūtų užuomazgas.

-- Man leitenantą slaugyti -- daugiau mediciniško patyrimo, -- pasakė pasigirdama. -- Jis turėjo kulką kojoje. Banditai apdovanojo.

-- Banditai? -- paklausė Ilma.

-- Argi negirdėjai, kad šiąnakt buvo kautynės. Pakliūtų kulka galvon, ir tark pasauliui sudie. Kaip gali žūti toks jaunas? Liaudžiai toks reikalingas žmogus.

-- Savaimė aišku, -- sutiko Ilma.

Slaugų kambary, Viktulei pašaipiai stebint, Ilma atidarė dezinfekcinį paketą, apsirengė dezinfekciniu chalatu ir užsidėjo ant nosies marlinę kaukę.

Ilma rado Tauragį sunkiai karščiuojantį. Kambary buvo beveik tamsu. Tamsi užuolaida dengė langą. Mažytė lemputė tenušvietė kambario kampą, kur buvo nukreiptas gaubtu silpnos šviesos

pluoštas. Tapetuose nepabaigiama zigzagų elė kartojosi melsvos lėkštutės su vaisias. Gal būt, tai būta seno valgomojo kambario?

Ilma uždėjo ranką ant Tauragio kaktos. Jis atsigavo ir palengva atmerkė vokus. Užvertė vyzdžius į viršų, norėdamas matyti Ilmą.

-- Kaip jautiesi? -- ta prašnabždėjo prie jo ausies.

-- Miegu, -- jis suvapėjo.

-- Tai morfinas.

-- Miegu, -- jis pakartojo

-- Tu turi stiprėti.

-- Turiu.

-- Tu negali nestiprėti, -- ji sugestyviai pakartojo. -- Tu turi stiprėti.

Valandėlę jis tylėjo. Ilma nežinojo, ar jis nugirdo jos sugestiją. Ji stebėjo Tauragio veidą. Prietemoje jis atrodė jai pilkas, žemėtas, juosvas, panašus į jos matytus cementinius veidus, įlietus į kadaise matytą savanorių paminklą.

Tauragis pajudino lūpas, suvilgęs jas liežuviu. -- Aš virstu į duobę, Ilma. Į duobę, pilną minkštų samanų.

-- Tai išbėgęs kraujas, -- ji sušnabždėjo.

-- Kraujas kaip benzinai: jo nebėra -- ir nevažiuoji.

-- Viskas bus gerai, brangusis.

Jis vėl suvilgė lūpas liežuviu.

-- Kur samanos, negirdėti žingsnių, -- Tauragis ištęsė savo mintį.

Ilma išsiklausė į sakinį, bet nesuvokė prasmės.

-- Ką tu sakai, brangusis?

-- Ant samanų negirdėti žingsnių, -- jis vapėjo vos girdimai. -- Ten eikite, ten...

(Bus daugiau)

MŪSŲ MOTINA

Emilija Čekienė

Laiko tėkmėje gimsta ir miršta didieji poetai, rašytojai ir kiti kūrėjai. Vieni iš jų greičiau, kiti vėliau visuomenės užmirštami. Bet vienas vardas eina iš kartos į kartą, per visą žmoniją, per visus laikus lieka tas pats nepamirštas vardas — Motina, kurį dažniausiai kartoja vaikai, vėliau gyvenimo kryžkelėj suklupę jaunuoliai, šeimas sukūrę dukros, karo lauke sužeisti kareiviai ir visi tie, kurie ją prarado ar visai neprisimena kada nors turėję.

Tai Motina — Kūrėja, kuri prašoka laiko ribas ir atspindi žemiškąją begalybę. Šimtmečiai be pėdsakų prabėga pro laimę ar vargą, gi motina vis pasilieka gyvenimo tėsėja.

Metų bėgyje motiną prisimenam tik tada, kai esame reikalingi jos pagalbos, kai nelaimė ištinka, kai gyvenimo audroje suklumpam, bet vieną ir pačią gražiausią gegužės mėnesio, visu žalum pražydusią pavasario dieną, viso pasaulio vaikais skuba pas savo motiną su gėlėmis ne paguodos ieškoti, kaip visada, bet paguosti ją, pagerbti, išreikšti dėkingumą už nesuskaitomą skausmą, nes tikrai tą vieną jai skirtą dieną gerai prisimenam, kad, kai šeima kenčia — motina kenčia labiausiai, kai visa tauta kenčia — Motina kenčia labiausiai.

Šiandieną nėra tinkamų žodžių išgarbinti motinos reikšmei šeimos židinyje. Jei vyras jaučiasi laimingas, jei vaikai tinkamai auklėjami, jei namai jaukūs, patrauklūs, tai motinos nuopelnas. Jei motina suklumpa, tai visas namų židinyje sugriuna, nes niekas negali jos pavaduoti, todėl šią dieną kreipiamės į ją gražiausiais poeto žodžiais:

Motina, man saulė Tavo
veidą mena,
Vargo raukšlės šviečia
kaip žvaigždžių keliai,
Man žemė Tavo vardą
šneka,
Man gėlės Tavo meilę
šlama,
Už Tave pasaulį, kas
karščiau mylės?
Tau širdim už širdį, Tau
vargu už vargą,
Meile Tau už meilę atiduot
einu...

Nors motina, kaip ir kiekviena moteris mėgsta gyvenimo prabangą. Joms dirba didžioji pasaulio pramonės dalis. Indijos ir Brazilijos deimantai blizga ant jų rankų ir puošia kaklus, brangieji Sibiro ir Kanados gyvuliukai, Urugvajaus ruoniniai šildo ir puošia pečius, bet motinai didžiausias jos džiaugsmas ir brangiausias turtas už visas brangenybes yra jos vaikas, kuris gali ją padaryti laimingiausia pasaulyje moterimi ir... gali mirtinai pažeisti jos širdį, kurios žaizdų nei laikas nei išgydys, nei aukso, deimantų nei kitos brangenybės

motinos dieną nepradžiugins taip, kaip jos vaiko geras nuoširdus žodis ir patvirtintas elgesys.

Gi lietuvių motinos troškimas yra šalia visų gerųjų kiekvieno žmogaus ypatybių išauginti vaiką susipratusių lietuvių, o tai labai

sąmoninga lietuvių gyvnybės gynėja, palaikytoja ir tautos ateities kūrėja; kad ji aktyviai dalyvautų kultūriname ir politiniame bent jau lietuvių gyvenime, organizacijose ir būtų nuolatinė lietuvių spaudos skaitytoja ir rėmėja, kad jos darbus ir

A. KAŠIUBIENĖ

MOTINAI

Tu atskridai manęs lankyti,
Atvežei kvapą mūs šilų,
Ir juodą duoną kasdieninę,
Ir taką nueitų vargų.

Tavosios rankos apkabino,
Ir ašaros vilgė akis,
Širdis krūtinėj šokt mėgino,
Ir suklupau aš pas duris...

Dar žym retėžiai Tau ant rankų,
Kai dėjo priešas grandines,
Tava širdis ir meilė vaiko,
Tave per amžius guos ir ves.

Ves per erskėčiais bertą taką,
Per pievą žydinčią gėlėm,
Nes ta širdis tik meile plaka,
Ir svyra pievos pradalgėm.

Tu atskridai manęs lankyti,
Padangę liksdama malda,
Per debesėlių miglą pilką,
Jutai kelionė neilga.

Nematė akys Tavo miestų,
Nė šviesų žibančių languos,
Klupai tu sūnų apkabinus,
Ir dukterį glaudei namuos.

O, motinėle, nėra žodžių,
Trūksta dainų Tau apdainuot,
Švieski šalia Tu savo grožiu,
Ir leisk Tave mylėt ir guost.

Vainikų pynei gražiausią žiedą,
Išrink, kaip atpildą nuo mūs,
Tau ašaros tegul nerieda,
Nes Tavo meilė amžiais bus!

Būk Tu svečiuose, pasilik visai,
Kol Nemunas juos šalį laisvai,
Pasaką man seki, ką ošia pagiriai,
Kaip ilgis laisvės broliai lietuviai.

Tu lyg brangus daiktas, lyg namų ugnelė,
Kuri nenorėjai apleist gimtą šalį,
Liko mūsų pėdos ten takuos įmintos,
Ten žydėjo gėlės laisvom rankom skintos.

Tu kalbi be žodžių ir tyliai alsuoji,
Tu tėvynės kančia sau padovanoji.
Mirė broliai sesės, mirko krauju drobė,
Pilki debesėliai dangų tyliai gobė.

Mirė partizanai, kaip lapeliai kritę,
Linko Tavo keliai ant kieto granito.
Kai ginkluoti broliai Sibiran lydėjo,
Lupos Tavo maldą Viešpačiui sudėjo

Kad gyvi išliktų nemirtų skausmuose,
Vis meldeisi likus nemigų sapnuose.
Tiesiai Tu ir tiltą per plačias marias,
Čia tremty išklydę laukėme Tavęs.

Taip ir blaško sūnus vėjai svetimi,
Tu, brangi motule, tik atleist gali.

sunku atlikti išeivijoje gyvenančiai motinai, iš kurios lietuvių visuomenė ir tauta laukia, kad jos asmenyje būtų ne vien motina, bet ir

žingsnius visuomet lydėtų mintis, jog ji — lietuvių motina auklėja būsimą rytojaus žmogų, būsimą valstybę ir tautą, jos vadus ir pi-

MOTINOS MEILĖ IR LIETUVYBĖ

J. MIŠKINIS

-- Būdamas motinos, moteris yra ypatingai reikšmingos naujai kartai, būtent savo vaikams. Vaikai kalbą tikriausiai išmoka iš motinos. Su jos kalba į juos persimeta motinos sąmoningumas, visas vidinis jos gabumas, jos malonumas, nuoširdumas, teisingumas ir švelnumas.

Iš tikrųjų niekas kaip motina negali išvelgti iš savo pagimdytųjų sielas, niekas nesugebės surasti vaikuose netikusių pailikimų, jų taisyti ir valią lenkti į gerą: motina gi natūralaus instinkto vedama tai sugeba. Prie to ji prideda visą savo sielą ir širdį. Gražiai viena motina išsitarė: "Mes esame laikai, kokios mes, toki ir laikai". Iš tikrųjų motinos gali duoti laikui charakterį. Taigi priaugančiai kartai motina yra viskas. Jaunimas be tikros motinos meilės yra turtum pavasaris be saulės spindulių. Be gražių žodžių ir audringų pabarmų, motina moka įvepti vaikui tai, ko ji nori. Visas dorybes, kurias skelbia mokslininkai ir pamokslininkai, tik motina įteisinti gali. Tad ir Tėvynės meilę ugdat reikėtų nepamiršti tikrojo kelio.

Tie lietuvių išeivų vaikai, kurie save laiko lietuviais, kurie roman-tiškai išivaizduoja Lietuvą, nors joje nėra buvę, yra liūdytojai to vaidmens, kurį šioj srity atlieka motina. Mes visi žinome, koki vaidmenį suvaidino lietuvių išlaikyme lietuvių motina iš šiaurinės pastogės.

Lietuvė motina iš senovės garsėjo savo giliu tikėjimu, kilniu orumu. Kuo gi galėtum išaiškinti, kad mūsų senosios kartos motulės, vos iš maldaknygės temokėjusios paskaityti, sugebėjo išaukėti tiek kilnių garbingų vyrų, tiek narsių didvyrių, kurie privedė jaunąją kartą prie Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo.

Dėl motinos didelės reikšmės šeimai kalbėti plačiau netenka, nes kiekvienas tatau žinome ir asmeniškai esame patyrę. Čia tik norisi priminti tai, ką būtent, lietuvių motina yra tiesioginiai ir netiesioginiai davusi tautiniam lietuvių atgimimui ir ko iš jos pageidauja dabartis ir ateities tautiniai uždaviniai. Gili savo gimtojo krašto meilė, branginimas savo lietuviškos kalbos, tai ryškus lietuvių būdė, kurio nepa-

laužė net anais sunkiausias spaudos metais, kai už lietuviškąjį rašto žodį grėsė ištrėmimas ir kalėjimas, o vienok išvėdė lietuvių tautą savarankišką gyvenimą. Tai nebuvo tik atsitiktinas laiko aplinkybių reiškinys, tai buvo sąmoningas ir ryžtingas tautos siekimas. Jis galėjo gimi tik iš tų žmonių, kurie turėjo motinų idėją tautinio jausmo kibirkstėlę. Nesvarbu, kad tas jausmas, gal ir nebuvo sąmoningas ir taip suprantamas, kaip dabar įvairiomis filosofinėmis sąvokomis nusakomas, svarbu, kad jis buvo motinos išsaugotas ir vaikui įdiegtas.

Lietuvių tautai šiuo metu tenka gyventi kritišką buitį tragiškose aplinkybėse. Todėl esama padėtis reikalauja iš visų lietuvių didelių dvasinių ir fizinių jėgų įtempimo. Tokia padėtis gali dar ilgai trukti. Tačiau šitas jėgų įtempimas ilgainiui turės išaugti į tvirtą ir atsparų lietuvių būdą. Tad tautos dvasinių ir fizinių jėgų ugdyme motina turės lemiančios reikšmės. Gyvenimo momentas, ypač iš gyvenančių tremtyje, reikalauja turėti tinkamų motinų ir kartu uždeda joms labai svarbių pareigų lietuvių ugdyme.

Turint galvoje didžiąją lietuvių tautos užduotį -- laisvės atgavimą, iškyla prieš akis konkretus klausimas, ką motina šiame darbe turi parodyti ir ko iš jos norėtų tikėtis lietuvių tauta? Jos užduotis beveik tokia pat, kaip anų knygnešių laikų lietuvių motinos, išmokyti savo vaikus lietuvių kalbos ir giliai įskiepyti Lietuvai meilę. Lietuvių kalba, papročiai ir lietuviškos dainos tik motinų dėka tegali išlikti jaunoje kartoje. Jauno lietuvių savybes reikia ugdyti nuomai žens ir tatau tepajęms padaryti tik susipratusi lietuvių motina - auklėtoja.

GRAŽI IR VERTINGA DOVANA

Vyriški šveicariški HY. MOSER 18 karatų aukso, 25 akmenų, automatiški, kalendorius, incabloc laikrodžiai, naujausios gamybos ir mados, parduodami labai žemomis kainomis su garantija. Dėl katalogų ir kitų informacijų rašyti:

S. V. STARAS — IMPORTER,
23 Mendon St.,
Worcester, Mass. 01604

Skaityk ir platink
DIRVĄ

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS. PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

4^{3/4}%

Metinis dividendas mokamas už indėlius taupymo knygutėse.

5%

Mokamas už vienus metų taupymo laktus nuo išdavimo datos. (\$5,000.00 ar daugiau, įdedant po \$500.00)

5^{1/4}%

Mokamas už vienus metų taupymo laktus nuo išdavimo datos. (\$10,000.00 ar daugiau, įdedant po \$1,000.00)

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMACK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4; Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYNS MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

JAV LIETUVIŲ MOKYKLOS

Iš Jono Kavaliūno, JAV Lietuvių Bendruomenės Švietimo Tarybos Pirminko apžvalginio pranešimo.

Iš šiais 1968-1969 m. veikiančių 44 mokyklų, 3 yra reguliarios šio krašto mokyklos (Šv. Antano gimnazija, A.L. Montessori Dr-jos Vaikų Namai ir Lietuviškas Montessori židinėlis); 1 sekmadieninė mokykla (Liet. Ev. Liuteronų Tėviškės parapijos Chicagoje); 3 sen. ateivių vaikams su specialia programa (Ateities Atžalynas Chicagoje, Providence lit. mokykla ir K. Donelaičio lit. kursai New Caroltone); 1 mokytojų paruošimo institucija (Pedagoginis Lit. Institutas Chicagoje); 3 aukštesniosios lit. mokyklos (Chicagoje, Cicero ir Putname); 8 lit. mokyklos, kur dėstomas pra-

džios ir aukštesniosios mokyklos kursas: Clevelando Vysk. Valančiaus (nuo 1 ligi 12 mokslo metų), Lemonto Maironio (nuo vaikų darželio ligi 12 mokslo metų), Rochesterio (nuo 1 ligi 12 m.m.), Bostono (nuo v. darželio ligi 11 m.m.), Clevelando Šv. Kazimiero (nuo 1 ligi 10 m.m.), Detroito LB (nuo v.d. ligi 9 m.m.), ir Los Angeles Šv. Kazimiero (nuo v.d. ligi 9 m.m.); 25 pradžios mokyklos, kurių 20 veikia šeštadieniais ir 5 kasdien reguliarių pamokų metu (parapinėse mokyklose).

Mokinių skaičius šiais mokslo metais vienoje mokyklose sumažėjo, kitose liko toks pat, o kitose padidėjo. Apskritai imant, turint galvoje 27, 000 naujų ateivių ir bendrą 1960 m. užsire-

gistravusių 200,000 lietuvių skaičių, mokinių skaičius turėtų būti keiseriškai didesnis. Padidėjo šiose mokyklose: Ped.lituanistikos institute Chicagoje, Cicero aukštesn. lit. m-loje, Bostono, Clevelando Šv. Kazimiero, K. Donelaičio Chicagoje, Lemonto Maironio, Rochesterio, Baltimorės Karaliaus Mindaugo, Brocktono, Dariaus - Girėno Chicagoje, LB Detroito apylinkės, Garyšv. Kazimiero, Grand Rapids, Hartfordo, Kenošos, Melrose Parko Chicagoje, Rockfordo, Santa Monica, A. L. Montessori Dr-jos Chicagoje ir Liet. Ev. Liuteronų Tėviškės parapijos Chicagoje.

Mokslas buvo einamas nuo 30 ligi 37 savaičių ar šeštadienių (vienoj mokykloje net 40), dėstant kas šeštadienį nuo 2 ligi 5 val. arba nuo 4 ligi 7 pam. per savaitę, jei pamokos buvo kasdien. Dauguma mokyklų moko nuo 33 ligi 36 sav. ar šeštadienių po 4 val. ar 5 pam. kas šeštadienį ar savaitę.

Šios mokyklos veikia sunkiose išeivijos sąlygose, daliniu laiku, be valstybės finansinės ir įstatyminės paramos. Darbas dirbamas daugiausia atliekamu laiku, kai kiti ilsisi. Todėl jos nėra ir negali būti tokios pat, kokias turėjome Lietuvoje ir kokios yra šio krašto reguliariosios mokyklos. Bet ar dėlto galime jas nuneigti ar nurašyti? Anaipol! Jos yra vienintelės lietuviškojo ugdymo institucijos, kurias šiame krašte turime, jos nors tylomis, bet diena iš dienos, savaitė po savaitės skiepija irugdo lietuvišką mintį ir žodį mūsų jaunojo kartoj, ir jų reikšmė daug didesnė, negu mums iš pažiūros atrodo. Todėl telieka tik daryti, kad jos būtų,

kad daugiau mokyklų būtų ir daugiau mokinių jas lankytų, kad jų darbo sąlygos būtų geresnės, lygis aukštesnis.

Mokinių skaičiui pakelti buvo 1968 Laisvės ir Kovos Metų vasario 16 d. paskelbtas mokinių telkimo vajas. Padėka spaudai, vają rėmusiai. Bet apskritai, reikiamo dėmesio nesusilaukta ir iš inercijos nepajudėta. Šiais Švietimo ir Šeimos metais vają atnaujinau, kviesdami į talką per LB Centro Valdybą visas LB apylinkes: asmeniškai kontaktuoti mokyklinio amžiaus vaikų turinčias šeimas, suregistruoti vaikus ir paskatinti leisti juos į lit. mokyklas. Tikime, kad išjungus LB organizaciniam aparatui, susilauksime gražių vaisių.

Čia tenka ypatingai ir pakartotinai pabrėžti priešmokyklinio auklėjimo svarbą tiek apskritai, tiek ypačiai lietuviškajame švietime išeivijoje. Reikia, kur tik susidaro bent keletas vaikų, steigti prie mokyklų vaikų darželius ir leisti į juos vaikus jau nuo ketverių ar net trejų metų, nes labai svarbu pradėti lietuviškąjį mokymą prieš pradant vaikui lankyti amerikietišką mokyklą, kad vaikas laiku pasisavintų lietuvišką garsus, rašmenis, pramokytų skaityti. Reikia, kad lietuvių k. jau priešmokykliniame amžiuje būtų ne tik idiegtas, bet kad ir tvirtai įsišaknytų, kad nebūtų vėliau svetimosios kalbos užgožta. Nėra ko būkštauti, kad dėlto anglų k. nukentėtų: moksliniai tyrimai parodė, kad mažumos kalbai susidūriant su daugumos kalba, kuri vartojama ir gatvė, ir darbe, ir mokykloje, ir teatre, ir televizijoje, ir spaudoje, pavojus nukentėti yra ne daugumos, o mažumos kalbai. O iš kitos pusės patyrimas rodo, kad lietuvių k. mokėjimas netenka, o padeda mokytis anglų kalbos.

Pavasaris New Yorke.

V. Maželio nuotrauka

Skatindami steigti vaikų darželius, rengėme priešmokyklinio auklėjimo paskaitas ir kursus abiejose mokytojų studijų savaitėse ir praeitą mėnesį mokytojų suvažiavime New Yorke, informavome mokyklas mokslo priemonių išsigijimo reikalu ir davėme tam finansinę paramą. Todėl džiaugiamės, kad vietoj pernai buvusių 12 v. darželių šiame turime 18 su 240 vaikų. Būtų gera, kad kaip galima daugiau mūsų mokyklų turėtų ir vaikų darželius. Kur jų dar nėra, pačios motinos galėtų namie elementoriaus pagalba vaikus pramokyti, prieš pradant leisti vaikus į amerikietišką mokyklą.

Kalbant apie mūsų lietuviškojo švietimo lygio kėlimą, išeivijos sąlygose žvilgsnis pirmiausia krypta į šeimą. Jei sutiksime su prof. W.F. Twadelliu, kad vaikui reikia šnekėti 10,000 valandų gimtajai kalbai išmokti, tai mūsų šeštadieninės mokyklos ir per dvylika metų neteiks vaikui progos šnekėti nė dešimtos dalies minėtojo laiko. Taigi, lietuviškojo mokymo pagrindą reikia sudaryti šeimoje, kalbant su vaikais namie tik lietuviškai.

Be mokyklų, tėvams čia ateina į talką jaunimo vasaros stovyklos. Gerai pravesta vasaros stovykla gali duoti net tiek, kiek vieneri metai lituanistinės mokyklos.

Kad vaikai jau nuo mažumės įprastų skaityti liet. spaudą, remiame vaikų laikraštėlių Eglutę ir skatiname ją prenu-meruoti. Susidomėjimui pakelti įvedėme Jaunųjų premiją, kuria vaikai skatinami išrinkti, kurie Eglutės apsakymėliai buvo geriausi. Švietimo Tarybos narės dr. Vaisnienės nuosirdžios iniciatyvos dėka jaunųjų susidomėjimas Eglute auga.

Mums labai reikia dailiojo žodžio plokštelių, įkalbėtų tiek žodžio menininkų, tiek pačių autorių. Švietimo Taryba pavedus, šiuo reikalu nuosirdžiai rūpinasi aktorė Zita Kevalaitytė-Visockienė.

Gera vaizdinė priemonė yra skaidrės. Jas gamina lituanistinių mokyklų reikalui Kanados LB Švietimo Komisija. Skatinome ir finansiskai rėmėme mokyklas išgyti tiek skaidres, tiek projekcinus aparatus. Pasiektas, kad dabar jau daugiau kaip ketvirtadalis mūsų mokyklų jas naudoja. Labai aktualus yra skaitinių vaikams ir jaunimui reikalas.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

Licensed by VNESHPOSYLTORG

Gerai pažįstama firma, kuri, per daugelį metų skubiai ir tiksliai patarnauja savo skaitlingą klientūrą, siunčiant

DOVANAS-SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, UKRAINĄ IR T. T. GAVĖJAS NIEKO NEMOKA.

TŪKSTANČIAI KLIJENTŲ PATENKINTI.

VISI SIUNTINIAI APDRAUSTI.

GARANTUOTAS SKUBUS IR TIKSLUS PRISTATYMAS.

Visuose mūsų skyriuose rasite didelį kiekį įvairių aukštų kokybės prekių prieinamomis kainomis.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

affiliated with PODAROGIFTS, INC.

priima užsakymus Sovietų gamybos visokioms prekėms, jų tarpe — šaldytuvai, motociklai, televizijų aparatai, radijo, transistoriai, magnetofonai (tape records) ir giftcertificatus galima užsakyti giminių gyvenantiems Lietuvoje ir Sovietų Sąjungoje per mūsų firmą.

Informaciją ir nemokamų katalogų prašykite mūsų vyriausioje įstaigoje ir visuose mūsų skyriuose.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

45 WEST 45th STREET, NEW YORK, N. Y. 10036

Tel. (212) 245-7905

S K Y R I A I:

New York, N. Y. 10003, 39 Second Avenue ---- Tel.: 254-5456
 Brooklyn, N. Y. 11207, 2947 Fullton St. ----- 647-6576
 Brooklyn, N. Y. 11211, 370 Union Avenue ----- 384-4952
 Boston, Mass. 02118, 271 Shawmut Avenue ----- 542-1767
 Boston, Mass. 02127, 331 West Broadway ----- 268-0068
 Buffalo, N. Y. 14206, 332 Fillmore Avenue ----- 856-2674
 Chicago, Ill. 60622, 2222 West Chicago Avenue ----- 278-6966
 Chicago, Ill. 60608, 3333 S. Halsted Street ----- 925-2737
 Cleveland, Ohio 44134, 5879 State Road ----- 884-1738
 Irvington, N. J. 07111, 762 Springfield Avenue ----- 372-4685
 Irvington, N. J. 07111, 1082 Springfield Ave. ----- 374-6446
 Grand Rapids, Mich. 49504, 636-38 Bridge St. N.W. 458-2256
 Hamtramck, Mich. 48212, 11333 Jos. Campau Ave. ----- 365-5255
 Hartford, Conn. 06114, 200 Franklin Avenue ----- 246-9738
 Lakewood, N. J. 08701, 288 Main Street ----- 363-8569
 Los Angeles, Calif. 90022, 960 S. Atlantic Blvd. ----- 261-2994
 New Haven, Conn. 06519, 509 Congress Avenue ----- 562-1446
 Newark, N. J. 07106, 698 Sanford Ave. ----- 372-8783
 Passaic, N. J. 07055, 176 Market Street ----- 472-6387
 Paterson, N. J. 07505, 99 Main Street ----- 274-6400
 Philadelphia, Pa. 19122, 1214 N. 5th Street ----- 763-4818
 Pittsburgh, Pa. 15203, 1307 E. Carson Street ----- 481-2750
 San Francisco, Calif. 94115, 2076 Sutter Street ----- 346-1571
 Waterbury, Conn. 06708, 905 Bank Street ----- 756-6766
 Worcester, Mass. 01610, 169 Millbury Street ----- 798-2868
 Youngstown, Ohio 44503, 309 W. Federal Street ----- 743-0440

LSS Sesiurijos Vyr. skautininkė M. Jonikienė Toronto Šatrijos tunto sveigoje riša kaklaraištį [žodį davusiai Plučaitėi,

S. Dabkaus nuotrauka

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA**
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

PETKUS
 LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
 2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
 1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

TIKRINO VILTIES D-JOS ATSKAITOMYBĖ

Artėjant Vilties Draugijos suvažiavimui, revizijos komisija, kurią sudaro pirmininkas A. Garmus, vicepirm. dr. J. Maurukas ir sekretorius S. Lazdinis, praėjusį sekmadienį, balandžio 27 d., dalyvaujant Vilties Draugijos valdybos pirmininkui A. Laikūnui, valdybos išdininkui V. Juodvalkiui, sekretoriui-reikalų vedėjui K. S. Karpiui ir Dirvos redaktoriui V. Gedgaudiui, tikrino Vilties Draugijos turta ir atskaitomybę.

Pirminiginėje sąskaityboje nerasta jokių trukumų. Dirvos patalpos ir mašinos užlaikomos gerai ir tvarkingai. Sąskaityba vedama diplomuoto knygvėdžio, valdybos išdininko Vinco Juodvalkio, pagal įstatymų reikalavimus labai tvarkingai ir gerai. Komisija pripažino, kad didelį darbą atlieka K. S. Karpis tvarkydamas skelbimus ir prenumeratorių sąskaitybą. V. Juodvalkis ir K. S. Karpis dirba be atlyginimo ir revizijos komisija pasiūlė išreikšti jiems viešą padėką.

Pasibaigus revizijai, komisijos pirmininkas A. Garmus ir ponis pakvietė visus dalyvius į savo rezidenciją užkandžiams, kur vėliau prisijungė ir dr. V. Ramanauskas, buvęs Vilties D-jos pirmininkas, ir drauge, prieš gražiai p. Garmienės paruošto vaišių stalo, dar ilgai buvo kalbamasi Dirvos reikalais, svarstant, kaip geriau sustiprinti laikraštį.

ALT METINIS SUSIRINKIMAS

ALT Clevelando skyriaus metinis susirinkimas įvyks gegužės 4 d., sekmadienį, 11:45 val. Lietuvių salėje.

Darbotvarkėje numatyta: skyriaus metinės veiklos pranešimai, naujos valdybos ir revizijos komisijos rinkimai.

Organizacijos, susimokėjusios ALT skyriaus nario mokesį, turi teisę įgalioti ne daugiau kaip po 3 atstovus dalyvauti susirinkime. Atstovai privalo atsinešti savo organizacijų raštiškus įgaliojimus.

Nario mokesį bus galima susimokėti susirinkimo metu.

Vysk. M. Valančiaus Lit. mokykloje per 20 metų dirbo virš 70 mokytojų. Kai kurie jų yra išvykę iš Clevelando. Būtų gražu, kad galėtų atvykti į suaktyvintą mokslo metų užbaigimo koncertą-literatūros vakarą. Šio vakaro programoje da-

Praeitą savaitgalį Clevelande Vladas Vijelkis sveikina naująjį Pilėnų tunto tuntininką Alb. Meilų, perimant pareigas iš buvusio tuntininko Prano Karaliaus.

lyvaus solistė Elena Blandytė, rašytojas Jurgis Jankus, kanklių orkestras ir literatūroje bei muzikoje besireiškia buvę mokyklos auklėtiniai.

SLA 14 kuopos narių susirinkimas įvyks birželio 1 d., sekmadienį, Lietuvių salėje. Pradžią 12 val. Sekantis narių susirinkimas įvyks rugpjūčio mėnesį.

Vysk. M. Valančiaus Lit. mokykla prašo visus buvusius moksleivius kreiptis į mokyklos vadovybę išduoti mokyklos lankymo pažymėjimus. Visi tie, kurie yra baigę aukštesniąją mokyklą gali gauti baigimo diplomo kopijas anglų kalboje.

BURMISTRO KANDIDATU JAU RŪPINAMASI

Šį rudenį įvyks rinkimai Clevelando burmistro, taigi jau dabar pradeda rūpintis kandidatais. Nors Cuyahoga apskrities auditorius Ralph J. Perk dar neapsisprendė ar kandidatuos, jį remiantieji toms pareigoms jau įsteigė patalpas "Draft Ralph J. Perk for Mayor" komitetui 4471 Broadview Road, Clevelande.

Jo priešakyje stovi prekybininkas Thomas Welch; laidotuvių direktorius Anton Zak, John Adams high mokyklos vedėjas padėjėjas Joseph Kocab. Jie yra pasižymėję įvairiais visuomeniniais darbais.

Sąjūdžio šūkis yra "Gražinkim miesto rotušę visuomenei". Perko rėmėjai jau turėjo keletą susirinkimų ir planuoja įvairias sueigas ir šokius daugelyje miesto dalių.

Dedama pastangos įtikinti Perką, kad jis kandidatuotų ir jo rėmėjai tiki, kad visokių luomų žmonės už jį balsuos.

Pradėta ir aukų rinkimas

vajaus fondui, stambių ir mažų. Komiteto nariai sako, jeigu jis sutiks kandidatuoti, aukas siųsti adresu: P. O. Box 5267, Cleveland, Ohio 44101.

Jonas Jaškauskas, Dirvos bendradarbis Daytono, Ohio, neseniai susirgo ir gydosi St. Elizabeth ligoninėje.

Gera proga šiuo metu yra sutaupyti ant Jūsų mokamų namų (Homeowners) bei automobilių premijų. Dėl informacijų skambinkite V. Giedraičiui tel. 944-6835.

Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gaukite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

PARDUODAMAS NAMAS

Bungalow. Prie lietuvių Naujosios parapijos. Uždaryta veranda. Dviejų automobilių garažas, Cherokee Ave. Skambinti 531-3383 arba 481-6954. (35-35)

MAINTENANCE ENGINEER

We are looking for a man with electrical background on AC and DC motors with knowledge of wiring prints. A background in plumbing and hydraulics is helpful.

Top rates, excellent fringe benefits and steady overtime including.

For further information contact Robert Saxer.

ART GRAVURE CORP.
1845 SUPERIOR AVE.
CLEVELAND, OHIO
216 — 861-1750 (35-36)

VARNISH MAKER

must be experienced in open kettle cooking of wood oil, phenolic gilsonite type varnishes. Good hourly rate and benefit program.

GROW CHEMICAL COATINGS CORP.

1246 W. 70 St.
Cleveland, Ohio
(216) 651-5900

An Equal Opportunity Employer (33-35)

Spaudoje pasidairius

JAV VAIDMUO PABALTIJO KRAŠTŲ BYLOJE

Richard A. Schnorf, JAV laivyno atsargos karininkas (Commander) Lituanus žurnalo trijuose numeruose (1966 nr. 1 ir 4, 1968 nr. 3) paskelbė ilgą straipsnį - studiją, kokią vietą užėmė Baltijos valstybės Amerikos ir SSRS santykiuose: "The Baltic States in U.S. - Soviet relations". Pirmame skyriuje nagrinėja 1939-42 laikotarpį, antrame -- 1943-46 ir paskutiniame -- nuo Trumano iki Johnsono. Straipsniai gerai dokumentuoti ir įdomiai parašyti. Jie bus įdomūs pasiskaityti ne tik kitataučiams, bet ir mums patiems, ypač mūsų jaunimui.

Autorius pabrėžia amerikiečių pastovumą laikytis moralinio principo ir nepripažinti ginklu užkariautų teritorijų pasilaikymo prieš gyventojų norą. Tuo tarpu britai karo metu jau buvo susvyravę ir norėjo pripažinti Baltijos kraštų prijungimą de facto. Tačiau autorius mato ir amerikiečių klaidas. Didžiausia klaida buvo nestatyti sovietams jokių sąlygų už "Lend Lease" bilijoninę pagalbą, kuri išgelbėjo sovietus. Buvo didelė prez. Roosevelto klaida politinius ir teritorinius sprendimus atidėti, kol bus laimėtas karas. Aišku, tada sovietai buvo nesukalbami, kai jau viską turėjo savo rankose. Valstybės dep-te teisingai suprato kaip elgtis su sovietais paskretorius A.A. Berle ir L.W. Hendersonas, bet jie negalėjo atsisipirti prieš Achesono grupę ir sovietų šnipo A. Hiss vadovaujamą kliką. Berle buvo nušalintas ir išsiųstas į Braziliją, tuo baigėsi jo diplomatinė karjera.

Kaip ir visi prezidentiniai kandidatai, Eisenhoweris nesilaikė savo rinkiminių pažadų dėti pastangas išvaduoti sovietų pavergtas tautas. Jis priėmė F. Kennano "sulaikymo teoriją" -- neleisti sovietams toliau plėstis, o ką jau apžio-

jo, tai nebeatimsi.

Idomu, ką autorius savo išvadose rašo apie pačių Pabaltijo tautų elgesį. Ten yra tokia juoda monė apie pabaltiečius:

"Jų savo tautinio suverenumo praradimas ir pasidavimas galima karui suprasti ir apgailestauti. Negalėdami tikėtis pagalbos, jie buvo bejėgiai atsisipirti sovietų užpuolimui. Vis dėlto pažvelgus atgal yra aišku, kad nepriklausomybės reikalui būtų buvę daug geriau pasitarnauta pasaulio akyse, jei būtų buvę pasipriešinta. Suomijos ryžtingas noras ir nelaimėtas pasipriešinimas sukėlė labai plačiai siekiantį pasigėrėjimą. Niekas nebūtų tikėjęs, kad Baltijos valstybės būtų nugalėjusios Sovietų Sąjungą, tačiau ir tik simbolinis pasipriešinimas (token opposition) būtų buvęs prisimintas daug palankesnėje šviesoje, negu beveik paklusnus pasidavimas (almost docile

submission). Kai pagaliau Baltijos tautos pradėjo kovoti, jau buvo per vėlu". (Lituanus, 1968 Nr. 3, p.57).

Prieš šiuos tiesius pašalinio stebėtojo žodžius nublanksta visi mūsų buvusių politinių ir karinių figūrų vapaliojimai, nors jie kartais storas knygas prirašo, bandydami pateisinti savo klaidas ir neįtikėtiną bailumą.

Amerikietis autorius teisingai pastebi, kad JAV neprašė karo išlaisvinti Baltijos valstybes. Kitam jo tvirtinimui, kad JAV neketina atsisakyti nuo Baltijos valstybių nepriklausomybės minties, tebūnie lemta būti teisingam. Tačiau daug kas pradeda abejoti ir būkštauti, kai visai netikėtai yrapadaromai JAV vadaus ir užsienio politikoj. (bj)

Skaityk ir platink
DIRVĄ

JAU GALIT ATSIKVIESTI SAVO GIMINES IR DRAUGUS IŠ LIETUVOS Į AMERIKĄ

APMOKAMAS PATARNAVIMAS: Atkvieskit savo gimines jus aplankyti! Greitas mūsų teletype susisiekimas su Maskva suteiks jums žinias apie keliones paruošimą. Atsilankykite arba skambinkite mūsų įstaigai gavimui pilnų smulkmenų!

GROGER TRAVEL BUREAU

152 THE OLD ARCADE CLEVELAND, OHIO 44114 TELEF. 621-6036

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS

6835 Superior Ave. Telef. 391-1143
Cleveland, Ohio

Kviečia visus tapti klubo nariais.

Palaikydami Klubą — kartu paremsime Clevelando lietuvių organizacijas.

Pentadieniais galima vaišintis bulviniais blynais, dešromis, virtiniais ir kepta žuvimi. Kitomis dienomis įvairūs kiti valgiai.

Visi susitinkame Lietuvių Klube!

Naturally
SUPERIOR SAVINGS

Main Office: SINCE 1909
798 EAST 185th STREET
6712 SUPERIOR AVENUE
13515 EUCLID AVENUE

HOME and
REMODELING
LOANS
....
INSURED SAVINGS

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue 361-1763 936 East 185th Street 531-7770

Šiais metais Vysk. M. Valančiaus lituanistinė mokykla Clevelande gegužės 25 d. minės savo veiklos 20 metų sukaktį. Ta proga šv. Jurgio parapijos salėje rengiamas koncertas - literatūros vakaras. Nuotrauka iš mokyklos archyvo, daryta prieš dešimtmetį, vaizduoja vieną pradinį klausų su mokytoja Pr. Butkuviene.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

RUOŠIA LEIDINĮ APIE VOKIEČIŲ-RUSŲ SĄMOKSLĄ

Vlikas rengia leidinį dokumentų apie 1939-40 metais Vokietijos su bolševiki- ne Rusija sudarytą sąmokslą užpulti Rytų Europos valstybes ir pasidalinti jų teritorijas.

Vliko pirmininkas dr. J. K. Valiūnas balandžio 21-22 d. tuo reikalu buvo nuvykęs į Washingtoną, kur susipažino su tų dokumentų originalų fotokopijomis, kurias parūpino Kongreso Bibliotekos pareigūnai. Dr. Valiūnas drauge su Lietuvos atstovu J. Kajeciu ir dr. S. Bačkio peržiūrėjo tuos dokumentus ir atrinko įtrauktinus į rengiamąjį leidinį. Taikoma, kad leidinys pasirodytų iki rugpjūčio mėnesio, tai yra, 30 metų nuo to sąmokslų sukakčiai sueinant.

Dr. J. K. Valiūnas neseniai turėjo progos plačiai išsikalbėti su Prancūzijos konsulu New Yorke, kuris keletą metų yra ėjęs pareigas Stockholme ir yra gerai susipažinęs su Baltijos valstybių byla.

Konsulas minėjo Vliko pirmininkui, kad Prancūzijos užsienio reikalų ministerijoje buvo labai įvertintas Vliko 1968 m. spalio 30 dienos laiškas, kuriame Prancūzijos, kaip ir daugelio kitų kraštų, vyriausybei 1968 metų įvykiai Čekoslovakijoje buvo nušviesti,

kaip Lietuvos okupacijos (1940 metais) tęsinys, ir buvo išdėstyti samprotavimai apie Sovietų Sąjungos regimai projektuojamą tolesnę ekspansiją, liudijamą nesiliaujančių propagandinių Sovietų Sąjungos puolimų ir karinių įsitvirtinimų eilėje Europos kraštų, Viduržemio jūroje ir arabų kraštuose.

• Gen. štabo plkn. B. Jakutis, buvęs mūsų paskutinis karo attaché Baltijos valstybėms, dabar gyvenantis Edinburge, Skotijoje, sunkiai serga ir jau nuo gruodžio mėn. guli ligoninėje. Jėgos menkėja, be sėsrų pagalbos nebepaeina. Artimiausi jam asmenys — žmona Emilija ir liet. kunigas lanko jį kasdien.

• Antanas Senikas, Vilties Draugijos valdybos vicepirmininkas, atsiuntė 100 dolerių su pastaba: "Primanant dėmesį, kad Dirvai pinigų reikia, gal labiau negu bet kada, pridėtu 100 dol. čekį, padidininui Vilties Draugijos įnašų". Už paramą tautinei spaudai išsilaikyti, Dirva nuoširdžiai dėkoja.

PATIKSLINIMAS DEL ALT S-GOS EAST ST. LOUIS SKYRIAUS 10 METŲ VEIKLOS SUKAKTIES APRAŠYMO

Paminint DIRVOS No. 32 East St. Louis Apylinkės skyriaus 10-ties metų veik-

Chicagos Lietuvių Tarybos konferencijoje Tarybos išdėstė A. Valonis (dešinėje) perduoda Chicagoje surinktas aukas ALT atstovams dr. Pijui Grigaičiui ir Teodorui Blinstrubui, šalia stovi konferencijos pirmininkas A. Pužauskas.

los sukaktį liko nepažymėta, kad pirmuoju skyriaus pirmininku buvo inž. Jonas Gumbelevičius; vėliau skyriui vadovavo dr. Paulius Švarcas, po to Bronius Tiškus ir dabar vėl skyriui vadovauja dr. Paulius Švarcas.

• Lietuvių Paštinių Sąjungos išleistoje knygoje labai gražiai yra paminėti ir aprašyti visi mirę tremtyje buvę Lietuvoje pašto tarnautojai. Pasirodo, kad sąjunga jau neteko daug savo kolegų, nes tik šioje knygoje jau kalbama apie 60 asmenų. Tai gražus paminklas ir pagarba savo mirusiems bendradarbiams.

ŽYGLIAI JUNGINĖSE TAUTOSE

BATUNAS, kuris jau trys metai intensyviai daro žygius ir skina kelius Pabaltijo kraštų bylai iškelti Jungtinėse Tautose. Šeštadienį, gegužės 3 dieną, Estų namuose, 243 East 34th Street (prie 2nd Avenue) New Yorke šaukia savo trečią metinį susirinkimą. Pagrindinę kalbą šiam susirinkime pasakys Zambijos ambasadorius prie Jungtinių Tautų Mr. Vernon Johnson Mwaanga. Po to bus viešos diskusijos dėl progreso ir galimybių kuo greičiau iškelti Lietuvos, Latvijos ir Estijos laisvės klausimą Jungtinėse Tautose. Darbotvarkėje bus ir kitų reikalų gvildinimas bei naujųjų Batuno vadovaujamų organų rinkimai. Susirinkimas prasidės 9:45 val. ryto ir tęsis ištisą dieną.

Inž. Kęstutis Miklas, dabartinis Batuno vykdomasis pirmininkas, kviečia visus lietuvius bei jų organizacijas gausiai šiame susirinkime dalyvauti.

CHICAGO

• Jaunimo žygis už tikėlingas? Pristatymas ir diskusijos gegužės 9 d., 7:30 vakare, Jaunimo Centre, Chicagoje. Visi kviečiami dalyvauti. Įėjimas nemokamas.

• Lietuvių Agronomų Sąjungos Chicagoje narių visuotinis metinis susirinkimas įvyks š. m. gegužės 10 d., 7 v. v. GINTARO svetainėje (2548 W. 69). Visi nariai su šeimomis ir svečiais kviečiami susirinkime dalyvauti.

• Marquette Parko namų savininkų organizacijos susirinkimas įvyko balandžio 18 d. parapijos salėje. Dalyvavo virš 100 narių ir svečių. Pagrindiniu kalbėtoju buvo arch. Alb. Kerelis ir nekiln. turto pard. J. Bacevičius. Juodu aiškino reikalingą apie greitkelio pravedimą pro pat Marquette Parką — 75 gatve. Yra mieste pro-

jektai tai daryti 59, 63, 71 gatvėmis. Tuomet būtų sujungti trys greitkeliai per Cicero Ave. ties Midway aerodromu. Susirinkimą pravedė pirm. J. Skeivys. Nutarta prašyti, kad būtų kelias vedamas 75 gatve ir įleistas į žemę, kad mažiausiai nukentėtų apylinkė. Buvo ilgos diskusijos, kurios tęsėsi apie 3 valandas laiko.

• Dail. Juozas Pautienius, prašomas paremti Balso pavasarinę veiklą, padovanotojo paveikslą, vaizduojantį gražių gėlių puokštę. Paveikslas bus dovanų skaičiuje Balso metinėje gegužinėje birželio 15 d., Bučo sode, Willow Springs, Ill.

• P. Maldeikis, V. Čižiūnas ir A. Rinkūnas redaguojama mokytojų metraštyje, leidžiamą JAV LB švietimo Tarybos. Pirmąjį numerį tikimasi parengti dar šiais švietimo metais.

• J. Danis, lituanistas, buv. gimnazijos direktorius Lietuvoje, o šiame krašte ilgus metus dėstęs lietuvių kalbą amerikiečiams, JAV LB švietimo Tarybos paskirtas lituanistinių mokyklų inspektoriumi JAV vakarinėse valstybėse.

• Aleksandras Blinstrubas, gyvenęs Bridgeporte, sutiko eiti Sandaros administratoriaus pareigas. Prie laikraščio parengimo, red. M. Vaidylai sergant, dirba J. Vaidelys, Pr. Šulas ir kiti asmenys.

• Šaulių Sąjunga išleido ženkluką lipinimui ant vokų. Jo kaina — 5 c. Tai paminėjimui šaulių sąjungos įsikūrimo 50 metų jubiliejui. Jį galima įsigyti pas P. Padvalską, 2640 W. 69 St., tel. 476-2952. Ženklukas yra spalvotas su Vl. Putvio paveikslu.

• Stasė Cecevičienė, Vytauto Didžiojo šaulių metiniam susirinkime, buvo išrinkta moterų šaulių vadove.

• Jurgis Gliuda, LIEPSNOS IR APMAUDO ASOCIJAI. Premijuotas romanas. Premijuotas romanas.

pijos salėje ruošia Motinos minėjimą. Paskaita skaitys studentas Romas Tervydis, o meninę dalį išpildys lituanistinių mokyklų mokiniai.

Seni ir jauni, dideli ir maži, visi kviečiami šiame minėjime dalyvauti ir prisiminti gyvas ar mirusias savo motinas. (aj)

LONG BEACH

• Lietuvių Fondo, Long Beach Apylinkės Vajaus Komitetas rengia vakarą "Pavasario šiuipyns" gegužės 24 d., 6 val. vak., Machinist Building salėje, 728 Elm Ave., Long Beach, Cal.

Meninę programą atliks aktoriai: Ona Mironienė, Andrius Mironas ir muzikas Stasys Kalvaitis.

MIAMI

LIETUVIŠKUMAS LAIMĖJO

Per dvejus metus Miami Lietuvių Amerikos Piliečių Klube jautėsi nemaloni, svetima dvasia, kai vienas asmuo, išrinktas į klubo valdybą, stengėsi lietuviškumą šalinti, ragino lietuvius laikytis daugiau angliškos kalbos ir pats ją stengėsi valdybos reikaluose vartoti; klubo salėje margavo užrašai angliškai.

Prieš tokį elgesį kai kurie nariai ėmė bruzdėti, nes į viešus klubo namus lietuvių sueina savitarpiniam bendravimui ir džiaugiasi galėdami lietuviškai kalbėti.

Drąsiau jį kritikuojančius tas valdybos narys ėmė vadinti savo priešiniais, jis nebuvo išrinktas į valdybą. Vadindamas juos "šmeižėjais", jis reikalavo kritikuojančius jo viešai susirinkime atsprašyti.

Balandžio 12 d. klubo susirinkime prieita to klausimo užbaigimo. Kaltinamas jo "šmeižimu" klubo narys paaiškino dalyviams, kad tai ką jis sako nėra keno nors įžeidimas, tik gynybas lietuvių nusistatymo, kad klubas būtų naudojamas tam kam jis buvo įsteigtas. Negaudamas pritarimo ir pagyrimo už savo nelietuvišką darbą, tas asmuo, nusivylęs, pareiškė, kad jis pasitraukia iš narių tarpo. Klubo narių tarpe kilo džiaugsmas ir plojimai tai išgirdus.

Turi čia savo klubą ir mūsų raudonukai. Jie džiaugėsi, kad lietuvių piliečių klube kyla suirutė ir vilioja lietuvių į savo klubą, pas juos, sako, esą "viskas lietuviškai" (?)...

Linkėtina, kad Wm. Valaitis, išrinktas naujuoju pirmininku, vadovautų klubui ir salei gražiai lietuviškai, kaip jis to ir nori. (r)

Sukaktuvininko kun. B. Suginto pagerbimo komitetas. Sėdi iš kairės K. Repšienė, V. Šimkus, M. Petrošienė. Stovi: V. Išganaitis, A. Gintneris, K. Repšys ir P. Dirkis. Pagerbimas įvyks gegužės 11 d., 3 v. p.p. Vyčių salėje, Chicagoje.

Vilties Draugijos šimtininkui, buv. Lietuvos Valst. Baletto Teatro artistui
A. A.

JONUI VASILIAUSKUI

netikėtai mirus, jo žmonai ir dukrai su šeima, bei artimiesiems gilią užuojautą reiškia

Vilties Draugijos Valdyba
ir
Dirva

A + A

ONAI TELKSNIENEI

mirus, vyrui JONUI, sūnui VYTAUTUI su šeima, giminėms ir artimiesiems reiškia gilią užuojautą

Br. ir J. Vaičičiai